

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Rok XXI

Warszawa, dnia 1 listopada 1946 r.

Nr 12

T R E Ś Ć :

C z ę ś ć A.

Dział Personalny.

Poz 186. Rozporządzenie Rady Ministra z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Przedruk z Dz.U R.P. Nr 38, poz. 231) str 231

Poz. 187. Zarządzenie Ministra Komunikacji w sprawie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracownik przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ str. 245

Sprostowanie.

Sprostowanie omyłki w Nr 11 „Dz. Urz. M. K.“ str. 252

C z ę ś ć A.

DZIAŁ PERSONALNY

186.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“
(przedruk z Dz. U. R. P. Nr 38 poz. 231)

Na podstawie art. 25 i 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 89, poz. 703), w brzmieniu zmienionym art. 11 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 239) zarządza się, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Pracownicy przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“, nazywanego w dalszym

ciągu rozporządzenia niniejszego „P.K.P.“, etatowi i kandydaci oraz pozostałe po nich wdowy i sieroty mają prawo do zaopatrzeń według zasad, określonych rozporządzeniem niniejszym.

2. W przepisach wspólnych dla obu kategorii pracowników nazywa się w dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego pracowników etatowych i kandydatów — pracownikami.

3. Emerytem w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest były pracownik, który przez rozwiązanie stosunku służbowego lub w sposób przewidziany w § 3 ust. 1 pkt. 3 nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 2. Zaopatrzenie emerytalne, wdowie, sieroce, odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki lub inne świadczenia, przewidziane rozporządzeniem niniejszym, przysługują tylko tym osobom, które w dniu powstania tytułu prawnego do tych należności są obywatelami polskimi.

§ 3. 1. Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Komunikacji za zgodą Ministra Skarbu w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, a nie przewidzianych rozporządzeniem niniejszym — może:

1) uwzględnić przy wymiarze zaopatrzeń lata służby nie zaliczalne do wysługi emerytalnej według rozporządzenia niniejszego:

- 2) podwyższać wymiar zaopatrzenia, należnego na podstawie rozporządzenia niniejszego;
  - 3) przyznawać zaopatrzenie pracownikom którzy nie nabyli praw do zaopatrzenia na podstawie rozporządzenia niniejszego;
2. Przepisy ust. 1 mają zastosowanie również do wdów i sierot po pracownikach.

§. 4. 1. Do wysługi emerytalnej zalicza się bez opłaty następujące okresy:

- 1) służby na P.K.P. od dnia uzyskania charakteru pracownika etatowego lub kandydata;
- 2) służby czynnej w wojsku polskim;
- 3) służby odbytej w formacjach lub organizacjach wojskowych, uznanych przez Państwo jako polskie;
- 4) okres przebyty w niewoli, jeżeli dostanie się do niej nastąpiło bez własnej winy.

2. Pracownikom wymienionym w § 1 ust.1, którzy ze służby cywilnej państwowej lub zawodowej wojskowej lub też ze służby w państwowym przedsiębiorstwie przeszli bezpośrednio do służby na P.K.P., zalicza się do wysługi emerytalnej okresy zaliczalne do wysługi emerytalnej w służbie poprzedniej. Nie ogranicza to przepisów o przekazywaniu składek.

3. Okresy czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego lub wyzwolenia spod okupacji nieprzyjacielskiej, oraz okresy odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw okupacyjnych lub innych za taką działalność, tudzież okresy przebyte w obozach koncentracyjnych i w obozach pracy w związku z powyższą działalnością — zalicza się do wysługi emerytalnej na warunkach i w trybie ustanowionym w drodze rozporządzenia przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi właściwymi Ministrami.

4. Pracownikowi przysługuje w ciągu 2 lat od dnia mianowania go pracownikiem etatowym prawo żądania zaliczenia do wysługi emerytalnej za opłatą niepoliczalnych do wysługi emerytalnej w Państwie Polskim następujących okresów:

- 1) służby państwowej;
- 2) służby w samorządzie terytorialnym;
- 3) służby kolejowej zarówno na P.K.P., jak i na kolejach prywatnych, oddanych do użytku publicznego;
- 4) studiów na jednym z wydziałów uniwersytetu lub w równorzędnym zakładzie naukowym, lecz tylko w przypadkach całkowitego zakończenia studiów przepisany egzaminami, jednak w ilości nie większej niż 4 lata.

5. Należność za zaliczeniem okresów wymienionych w ust. 4 wynosi 8% uposażenia zasadniczego, pobieranego w miesiącu zgłoszenia odpowiedniego żądania, za cały okres podlegający zaliczeniu wraz z odsetkami składanymi.

Odsetki te oblicza się w stosunku miesięcznym według miesięcznej stopy 0,5% za okres podlegający zaliczeniu, w stosunku zaś rocznym według rocznej stopy 6% za resztę okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie tego zaliczenia w dniu formalnego dokonania zaliczenia. Jeżeli okres, podlegający zaliczeniu, leży między poszczególnymi okresami zaliczonymi już do wysługi emerytalnej, odsetki w stosunku rocznym oblicza się od pierwszego dnia następującego po ostatnim dniu okresu, podlegającego zaliczeniu. Przy obliczaniu procentów składanych w stosunku miesięcznym nie uwzględnia się ułamków miesiąca, przy obliczaniu zaś procentów składanych w stosunku rocznym nie uwzględnia się ułamków roku.

6. Okresy urlopu bezpłatnego na czas prastowania przez pracownika mandatu do izb ustawodawczych lub do prac w związkach zawodowych i organizacjach politycznych zalicza się do wysługi emerytalnej za opłatą. Należność za to zaliczenie wynosi 8% uposażenia zasadniczego, pobieranego w ostatnim miesiącu przed urlopem za cały okres podlegający zaliczeniu.

7. Pracownik, który w chwili rozwiązania stosunku służbowego nie spłacił całej należności za zaliczenie okresów wymienionych w ust. 4 i 6, tudzież wdowa i sieroty po takim pracowniku korzystają z zaliczenia okresów, odpowiadających uiszczonej części należności. Jeśli pracownik (wdowa i sieroty) nie nabył prawa do zaopatrzenia zwraca się wyplaconą sumę.

8. Pracownikowi, który przed spłaceniem całej należności zrzeknie się zaliczenia, zwraca się wpłaconą sumę.

9. Zrzeczenie się przez pracownika zaliczenia za opłatą pewnego okresu do wysługi emerytalnej przed wpłaceniem całej należności za to zaliczenie pociąga za sobą utratę prawa do ponownego żądania zaliczenia za opłatą tego samego okresu w całości lub w części.

10. W razie przyjęcia na służbę emeryta kolejowego lub państwowego, mającego prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego i objęcia go na podstawie § 1 rozporządzeniem niniejszym, zalicza się bez opłaty do jego wysługi emerytalnej cały okres, który stanowił podstawę wymiaru zaopatrzenia (§ 20 pkt 5).

11. Dany okres czasu może być tylko raz zaliczony do wysługi emerytalnej. Jeżeli pracownikowi służyło na podstawie rozporządzenia niniejszego z dwu lub więcej tytułów prawo do zaliczenia jednego i tego samego okresu, zaliczenie następuje z tego tytułu, jaki wskaże uprawniony (pracownik, wdowa, sierota).

12. Do wysługi emerytalnej zalicza się tylko te okresy służby, pracy i studiów przed wstąpieniem na służbę w P.K.P., które zostały przez pracownika zgłoszone na piśmie właściwej władzy (§ 7) w ciągu 2 lat od dnia mianowania go pracownikiem etatowym. Nie zgłoszenie w powyżej oznaczonym terminie powoduje utratę prawa do zaliczenia tych okresów do wysługi emerytalnej.

13. Do wysługi emerytalnej nie zalicza się okresu powyżej 30 dni, za który pracownikowi nie przysługuje uposażenie, ani też okresów bezpłatnego urlopu z wyjątkiem okresów, przewidzianych w ust. 6.

14. Do wysługi emerytalnej zalicza się okresy, opłacane składkami ubezpieczeniowymi na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, o ile właściwa instytucja ubezpieczeniowa stwierdzi, że składki za te okresy zostały wpłacone i podlegają przekazaniu na rzecz P.K.P.

§ 5. Właściwa władza (§ 7) obowiązana jest wydać każdemu pracownikowi etatowemu zaświadczenie stwierdzające, jakie okresy zostały mu zaliczone do wysługi emerytalnej i od jakiej daty liczy się nieprzerwana wysługa emerytalna.

§6. 1. Z funduszków państwowych można pobierać tylko jedno zaopatrzenie. Jeżeli uprawnionemu służy prawo do dwu lub więcej zaopatrzeń, wypłacanych z funduszków państwowych, ma on prawo wyboru.

2. Fundusze P.K.P., innych przedsiębiorstw, instytucji i zakładów państwowych są funduszymi państwowymi w rozumieniu przepisów ust. 1.

3. Prawo wyboru zaopatrzeń realizuje uprawniony w formie pisemnego oświadczenia.

4. Wyjątek stanowią odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki, przyznane na podstawie §§ 42, 43 i 44 rozporządzenia niniejszego, oraz zaopatrzenia, przyznane na podstawie innych przepisów, które przewidują możliwość równoczesnego pobierania innego zaopatrzenia z funduszków państwowych.

§ 7. Właściwość władz, powołanych do wydawania orzeczeń i zarządzeń, wynikających z rozporządzenia niniejszego, określają przepisy organizacyjne Ministerstwa Komunikacji i P.K.P.

§8. 1. Od decyzji głównej, wydanej w pierwszej instancji w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszym, służy prawo odwołania tylko do jednej instancji bezpośrednio wyższej.

2. Odwołanie należy wnieść na piśmie w ciągu 14 dni po doręczeniu decyzji.

3. Odwołanie nie ma mocy odraczającej.

§ 9. Zaopatrzenia i odszkodowania, należne na podstawie rozporządzenia niniejszego, wypłaca się w terminach, ustanowionych do wypłaty uposażenia zasadniczego pracowników.

§ 10. 1. Roszczenia uprawnionych osób wynikające z tytułu zaopatrzeń i odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki, przedawniają się po upływie trzech lat od dnia wymagalności roszczenia.

2. Roszczenia uprawnionych osób o inne należności, określone na podstawie rozporządzenia niniejszego, przedawniają się po upływie 3 miesięcy od dnia wymagalności roszczenia.

3. Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez uprawnioną osobę u właściwej władzy w celu ustalenia lub dochodzenia roszczenia.

§ 11. Zmiany kwot uposażenia zasadniczego pracowników P.K.P. będą stosowane do zaopatrzeń i odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki, wypłacanych na podstawie rozporządzenia niniejszego. Natomiast wszelkie zmiany co do zaszerogowania pracowników P.K.P. do grup uposażenia lub szczebli uposażenia nie dotyczą zaopatrzeń i odszkodowań do których powstało prawo przed terminem wprowadzenia tych zmian.

§ 12. 1. Ze świadczeń, wypłacanych na podstawie rozporządzenia niniejszego, mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

- 1) przepisów ustaw;
- 2) sądowych tytułów wykonawczych;
- 3) zarządzeń władz administracyjnych lub władz P.K.P.

2. Na podstawie zarządzeń administracyjnych potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu należności i danin albo roszczeń P.K.P. z tytułu stosunku służbowego lub odpowiedzialności materialnej pracowników za szkody wynikłe z ich winy i w związku z ich czynnościami służbowymi.

3. Przy pociąganiu do odpowiedzialności materialnej emerytów za szkody dla P.K.P. z udowodnionej im winy skutkiem ich czynności służbowych przed rozwiązaniem stosunku służbowego stosują się odpowiednio przepisy §§ 38 i 39 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1945 r. o służbie na Polskich Kolejach Państwowych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 299).

4. Roszczeniom Skarbu Państwa, ludzicz roszczeniom P.K.P. służy, bez względu na czas ich powstania, pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane na równi z roszczeniami Skarbu Państwa i roszczeniami P.K.P.

5. Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy, dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to takich należności, które mogą być potrącone z uposażenia pracowników w całości niezależnie od potrąceń z innych tytułów. Należności takie potrąca się z zaopatrzeń i odpraw, niezależnie od potrąceń z innych tytułów, w ratach miesięcznych, do wysokości 1/5 zaopatrzenia albo 2/5 odprawy.

6. Sumy należne tytułem pośmiertnego lub zwrotu kosztów pogrzebu (§ 51) oraz tytułem zwrotu kosztów przesiedlenia (§ 50) są wolne od jakichkolwiek potrąceń.

7. Odstępowanie pod jakimkolwiek tytułem prawa do zaopatrzeń lub innych świadczeń należnych na podstawie rozporządzenia niniejszego jest niedozwolne. Każda przeciwna temu umowa jest nieważna.

§ 13. 1. Osoby, które podstępnie uzyskały zaopatrzenie emerytalne, wdowie, sieroce, odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki lub wyższy ich wymiar od przypadającego na podstawie rozporządzenia niniejszego, podlegają odpowiedzialności sądowo - karnej i obowiązki wynagrodzenia szkody P.K.P.

2. Jeżeli sądownie zostanie stwierdzone, że zaopatrzenie (odszkodowanie) zostało uzyskane podstępnie albo też podstępnie uzyskano wyższy wymiar zaopatrzenia (odszkodowania), to prawo do zaopatrzenia (odszkodowania) gaśnie:

- 1) w razie podstępnego uzyskania zaopatrzenia (odszkodowania) — od dnia przyznania;
- 2) w razie podstępnego uzyskania wyższego wymiaru zaopatrzenia (odszkodowania) — od dnia wstrzymania wypłaty zaopatrzenia (odszkodowania) (ust. 3), a gdyby wypłata zaopatrzenia nie została wstrzymana — to od pierwszego dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku sądowego.

3. W razie wdrożenia przeciw osobom, wymienionym w ust. 1, postępowania sądowego Minister Komunikacji może natychmiast wstrzymać w całości lub w części wypłatę zaopatrzenia (odszkodowania) do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądowego.

4. W razie umarzenia postępowania sądowo-karnego lub uniewinienia wznawia się wypłatę zaopatrzenia (odszkodowania) od dnia wstrzymania.

R o z d z i a ł 2.

Emerytury

§ 14. 1. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nabywa pracownik przez rozwiązanie stosunku służbowego, jeżeli osiągnął co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej.

2. Pracownik nie nabywa prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli stosunek służbowy rozwiązano przez wydalenie albo dobrowolne wystąpienie ze służby.

3. Pracownik, mający 5 lat wysługi emerytalnej, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego z powodu trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do służby kolejowej lub do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku spowodowanej kalectwem albo chorobą, nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby.

4. Pracownik, nie mający 5 lat wysługi emerytalnej, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli rozwiązanie stosunku służbowego nastąpiło z powodu trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do służby kolejowej lub do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku wskutek nieszczęśliwego wypadku z powodu służby.

5. Pracownik nie nabywa prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli nieszczęśliwy wy-

padek, który uczynił go niezdolnym do służby kolejowej lub do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, spowodował działaniem umyślnym, stwierdzonym w drodze sądowo-karnej.

6. Pracownikowi, zwolnionemu ze służby z powodów, wymienionych w ust. 3, dolicza się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego 10 lat do okresu jego wysługi emerytalnej, jeżeli odpowiada niżej podanym trzem warunkom łącznie, a mianowicie:

- 1) w dniu rozwiązania stosunku służbowego osiągnął co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej;
- 2) niezdolność do zarobkowania stwierdzona przez kolejową komisję lekarską przed rozwiązaniem stosunku służbowego wynosi co najmniej 95% i ma związek przyczynowy ze służbą;
- 3) w określonym procencie niezdolności do zarobkowania (pkt 2) nie mieści się niezdolność spowodowana nieszczęśliwym wypadkiem, uprawniającym do odszkodowania z mocy § 42 rozporządzenia niniejszego.

7. Pracownikowi, mającemu co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej, z którym rozwiązano stosunek służbowy z powodów, wymienionych w ust. 3, Minister Komunikacji może według swobodnego uznania doliczyć przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego pewną ilość lat, nie więcej jednak niż 10, do okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie rozporządzenia niniejszego, w przypadkach:

- 1) gdy niezdolność do zarobkowania stwierdzona przez kolejową komisję lekarską przed rozwiązaniem stosunku służbowego wynosi co najmniej 95% bez związku przyczynowego ze służbą, albo
- 2) gdy niezdolność do zarobkowania stwierdzona przed rozwiązaniem stosunku służbowego wynosi co najmniej 65% w związku przyczynowym ze służbą.

8. Przepisy ust. 3, 6, 7 i 10 stosuje się również do pracownika, z którym po powrocie ze służby wojskowej rozwiązano stosunek służbowy z powodu trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, nabytej bez własnej winy po wstąpieniu do służby wojskowej.

9. Pracownik, zwolniony ze służby na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego tylko wówczas, gdy posiada co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej i ukończone 60 lat albo co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej i co najmniej 65% trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pracy.

Przepis ten ma zastosowanie również do przypadków, przewidzianych w ust. 11.

10. Przy obliczaniu piętnastoletniej albo pięcioletniej wysługi emerytalnej nie uwzględnia się ułamków roku (§ 16 ust. 3)

11. Były pracownik, wydalony ze służby, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego (ust. 9) w razie:

- 1) darowania skutków skazania na dodatkową karę utraty praw publicznych (§ 17 ust. 2 i 3);
- 2) darowania skutków wydalenia (§ 17 ust. 2 i 3);
- 3) wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionym postępowaniu dyscyplinarnym, opiewającego na karę zwolnienia ze służby (ust. 9).

§ 15. Dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego przyjmuje się uposażenie zasadnicze, należne w ostatnim miesiącu przed rozwiązaniem stosunku służbowego.

§ 16. 1. Za okres 15 lat wysługi emerytalnej zaopatrzenie emerytalne wynosi 40% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (§ 15). Za każdy następny rok wysługi emerytalnej zaopatrzenie wzrasta o 3% aż do 100% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru, co stanowi pełny wymiar zaopatrzenia emerytalnego przy 35 latach lub więcej wysługi emerytalnej.

2. W razie nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego przed osiągnięciem 15 lat wysługi emerytalnej (§ 14 ust. 3 i 4)) zaopatrzenie wynosi za okres wysługi emerytalnej do 10 lat włącznie 30% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (§ 15); za każdy następny rok wysługi do 15 lat włącznie wzrasta o 2% tej sumy.

3. Ułamki roku, wynoszące 6 miesięcy lub więcej, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego jako cały rok, poniżej zaś 6 miesięcy nie liczy się.

4. Każdy pełny rok służby pracowników, zajętych stale na parowozie, wagonie motorowym lub elektrowozie, oraz pracowników w służbie konduktorskiej zajętych stale przy obsłudze pociągów tudzież manewrowych, ustawiaczy, i starszych ustawiaczy, zajętych stale przy przetokach, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia jako 14 miesięcy. Ułamki roku liczy się pojedynczo.

5. Okres wojskowej służby polskiej od dnia rozpoczęcia do dnia zakończenia działań wojennych liczy się przy wymiarze zaopatrzenia podwójnie. Również podwójnie liczy się przy wymiarze zaopatrzenia okres służby cywilnej, państwowej lub w P. K. P. odbytej na terenie operacyjnym, podległym dowództwu armii od dnia rozpoczęcia do dnia zakończenia działań wojennych.

6. Okresy, zaliczone do wysługi emerytalnej na podstawie ust. 4 i 5, mają wpływ nie tylko na wymiar, ale też na nabycie praw do zaopatrzenia.

7. Okresy, zaliczone do wysługi emerytalnej na podstawie §§ 4 ust. 4 pkt 1), 2), 4) i 52 ust. 3 mają wpływ tylko na wymiar zaopatrzenia, a nie na nabycie prawa do zaopatrzenia

8. Jeżeli emeryt rości sobie prawo do zaopatrzenia emerytalnego w wyższym wymiarze, aniżeli wypada z danych zawartych w jego aktach osobistych, powinien udowodnić swe roszczenia dokumentami. Wyższe zaopatrzenie otrzymuje emeryt od dnia pierwszego następującego miesiąca po udowodnieniu tego roszczenia.

§ 17. 1. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego nabywa uprawniony od dnia następującego po rozwiązaniu stosunku służbowego.

2. W przypadkach, określonych w § 14 ust. 1, prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego lub odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania albo wydalenia ze służby, albo też wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionym postępowaniu dyscyplinarnym.

3. W przypadkach, określonych w § 14 ust. 9, prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym uprawniony ukończył 60 lat albo w którym stwierdzono co najmniej 65% trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pracy; prawo to jednak nie może powstać wcześniej od dnia zwolnienia ze służby.

§ 18. 1. Właściwa władza może poddawać oględzinom lekarskim emeryta, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego z powodów wymienionych w § 14 ust. 3, 4, 6 i 7, a który nie ukończył jeszcze 65 lat. W razie stwierdzenia, że emeryt odzyskał zdolność do pełnienia obowiązków służbowych, właściwa władza może powołać go na służbę z uposażeniem zasadniczym, odpowiadającym co najmniej ostatnio pobieranemu przez emeryta uposażeniu zasadniczemu w służbie czynnej. W razie ponownego rozwiązania stosunku służbowego pracownik nie może otrzymać zaopatrzenia emerytalnego niższego od zaopatrzenia które pobierałby, gdyby nie powołano go na służbę.

2. Emeryt, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego z innych powodów niż wymienione w ust. 1, a który nie ukończył jeszcze 35 lat, może być w każdej chwili powołany na służbę z uposażeniem zasadniczym, odpowiadającym co najmniej ostatnio pobieranemu przez emeryta uposażeniu zasadniczemu w służbie czynnej.

Wrazie ponownego rozwiązania stosunku służbowego pracownik nie może otrzymać zaopatrzenia emerytalnego niższego od zaopatrzenia, które pobierałby, gdyby nie powołano go na służbę.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do przypadków, w których pracownik ma prawo domagać się zwolnienia ze służby.

4. Emeryt, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie § 14 ust. 9, albo

pracownik, który został zwolniony ze służby na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, może być przez władzę właściwą lub na własne żądanie poddawany badaniu lekarskiemu w celu stwierdzenia stopnia niezdolności do pracy tylko raz na rok.

5. Do emerytów, powołanych do służby wojskowej wskutek mobilizacji ze względów na bezpieczeństwo Państwa, albo powołanych do wojskowej służby komunikacji w obronie Państwa, stosuje się odpowiednio przepisy o uposażeniu pracowników w służbie czynnej.

6. Emeryt, któremu na podstawie § 14 ust. 6 i 7 doliczono przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego pewną ilość lat do wysługi emerytalnej z powodu niezdolności do zarobkowania, może być poddany każdego czasu oględzinom lekarskim. W razie stwierdzenia procentowego zmniejszenia się tej niezdolności poniżej procentu, który brany był za podstawę przy doliczeniu pewnej ilości lat albo też braku w tej niezdolności związku przyczynowego ze służbą (§ 14 ust. 6 i 7), zmniejsza się zaopatrzenie przez obniżenie wysługi emerytalnej o ilość lat, doliczoną z tytułu tej niezdolności.

7. Dla oceny zdolności do pełnienia obowiązków służbowych oraz zdolności do zarobkowania, miarodajne jest we wszystkich przypadkach przewidziane w rozporządzeniu niniejszym orzeczenie kolejowej komisji lekarskiej.

§ 19. 1. Wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wstrzymuje się:

- 1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem, jeżeli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia;
- 2) na okres przebywania w zakładzie dla umysłowo chorych, jeżeli połączone z tym koszty ponosi P.K.P. (§§ 36, 37 i 48);
- 3) na okres pobierania uposażenia (wynagrodzenia) z funduszków państwowych lub z funduszu samorządu terytorialnego, gospodarczego, albo z funduszków instytucji powszechnego ubezpieczenia społecznego; w każdym z tych przypadków wstrzymuje się wypłatę tylko takiej części zaopatrzenia emerytalnego, która łącznie z pozostałą częścią tego zaopatrzenia i z pobieranym uposażeniem przewyższałaby 150% sumy przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru danego zaopatrzenia emerytalnego;
- 4) na okres pobierania jakiegokolwiek zaopatrzenia emerytalnego na podstawie powszechnego ubezpieczenia społecznego;
- 5) w razie, jeżeli uprawniony nie zrealizuje prawa wyboru zaopatrzenia (§ 6 ust. 3);
- 6) w razie, jeżeli uprawniony dokona wyboru innego zaopatrzenia wypłaconego z funduszków państwowych (§ 6 ust. 1);
- 7) w przypadkach, przewidzianych w §§ 13 ust. 3 i 60 ust. 3.

2. Wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wstrzymuje się również w razie nieprawomocnego wyroku sądowego, orzekającego karę dodatkową utraty praw publicznych. W razie uchylenia wyroku w części dotyczącej kary dodatkowej utraty praw publicznych wznawia się wypłatę zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu wydania nieprawomocnego wyroku sądowego, z powodu którego wstrzymano wypłatę zaopatrzenia.

3. Po ustaniu przyczyny, z powodu której wstrzymano wypłatę zaopatrzenia emerytalnego, wznawia się wypłatę zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zgłoszono uzasadnione żądanie wypłaty tego zaopatrzenia.

4. Gdy emeryt nie podda się oględzinom lekarskim w terminie, określonym w wezwaniu, wstrzymuje się wypłatę zaopatrzenia emerytalnego. Wznowienie wypłaty zaopatrzenia emerytalnego następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano oględzin lekarskich. Wyjątek stanowią przypadki, w których emeryt udowodnił, że uchylenie się od oględzin lekarskich nastąpiło z powodu przeszkód nie do przewyżczenia; wówczas wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wznawia się od dnia wstrzymania.

§ 20. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

- 1) w razie śmierci emeryta; jeżeli emeryt utraci obywatelstwo polskie;
- 3) jeżeli emeryt zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazany na karę dodatkową utraty praw publicznych;
- 4) jeżeli emeryt powołany na służbę (§ 18) nie uczyni zadość wezwaniu w terminie trzydziestodniowym, licząc od dnia otrzymania wezwania;
- 5) w razie przyjęcia emeryta na służbę kolejową i objęcia go na podstawie § 1 rozporządzeniem niniejszym (§ 4 ust. 10) lub w razie przyjęcia go na inną służbę państwową, dającą prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 21. 1. W razie rozwiązania stosunku służbowego i nie nabycia praw do zaopatrzenia emerytalnego z wyjątkiem przypadków, określonych w § 14 ust. 9, pracownik otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości: za każdy pełny rok wysługi emerytalnej kwotę w wysokości sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego. Wysokość odprawy nie może przekraczać sześciokrotnej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 15).

2. Pracownik nie ma prawa do odprawy w razie rozwiązania stosunku służbowego z powodu:

- 1) wydalenia z wyjątkiem przypadków, określonych w § 14 ust. 11;
- 2) dobrowolnego wystąpienia ze służby.

3. Pracownik traci prawo do odprawy, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od daty doręczenia mu za-

wiadomienia o przekazaniu do wypłaty, nie po-
dejmie przyznanej mu odprawy.

§ 22. wdowie po emerycie, który w dniu
śmierci miał prawo do -zaopatrzenia e-
merytalnego;

2) wdowie po pracowniku, który w dniu
śmierci osiągnął co najmniej 5 lat wysłu-
gi emerytalnej;

3) wdowie po pracowniku bez względu na
okres jego wysługi emerytalnej, jeżeli
przyczyną śmierci był nieszczęśliwy wy-
padek, dający prawo do zaopatrzenia
emerytalnego (§ 14 ust. 4);

4) wdowie po byłym pracowniku albo po by-
łym emerycie w przypadkach określo-
nych w §§ 14 ust. 11 i 40 ust. 1;

5) wdowie po byłym pracowniku w przy-
padkach, określonych w § 14 ust. 9.

2. Wdowa nie ma prawa do zaopatrzenia
wdowiego, jeżeli małżeństwo zostało zawarte
przez emeryta, chyba że emeryt po zawarciu
małżeństwa wstąpił na służbę P.K.P. i został ob-
jęty na podstawie § 1 rozporządzeniem niniej-
szym. Wyjątek stanowią wdowy, które żyły we
wspólności małżeńskiej co najmniej 3 lata przed
śmiercią męża, albo wdowy, posiadające dzie-
ci, które mają lub mogłyby mieć prawo do
zaopatrzenia sierociego na podstawie rozporzą-
dzenia niniejszego (§28).

§ 23. 1. Zaopatrzenie wdowie wynosi 50%
zaopatrzenie emerytalnego, które mąż pobierał
ostаточно przed śmiercią lub do którego na pod-
stawie rozporządzenia niniejszego miałby prawo
w chwili śmierci.

2. Przepisy § 16 ust. 8 mają odpowiednie
zastosowanie do wymiaru zaopatrzeń wdowich.

§ 24. 1. Prawo do pobierania zaopatrzenia
wdowiego służy od dnia następującego po dniu
wstrzymania wypłaty uposażenia lub zaopatrze-
nia emerytalnego męża.

2. W przypadkach, określonych w § 22 ust.
1 pkt. 4, prawo do pobierania zaopatrzenia wdo-
wiego służy od pierwszego dnia miesiąca, nastę-
pującego po dniu darowania skutków skazania,
lub dyscyplinarnego ukaranie męża, albo wyda-
nia orzeczenia dyscyplinarnego we wznowio-
nym postępowaniu dyscyplinarnym, albo też wy-
dania przez Ministra Komunikacji orzeczenia na
podstawie § 60 ust. 4 rozporządzenia niniejszego.

3. W przypadkach wstrzymania przez Mini-
stra Komunikacji wypłaty zaopatrzenia emerytal-
nego (§ 60 ust. 3) prawo do pobierania zaopa-
trzenia wdowiego służy od pierwszego dnia mie-
siąca, następującego po dniu śmierci męża.

4. W przypadkach określonych w § 22 ust. 1
pkt. 5, prawo do pobierania zaopatrzenia wdo-
wiego służy od pierwszego dnia miesiąca, nastę-
pującego po dniu śmierci męża.

§ 25. 1. Wypłatę zaopatrzenia wdowiego
wstrzymuje się

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy
poza granicami Rzeczypospolitej Pol-
skiej z wyjątkiem, jeżeli Minister Skar-
bu udzieli zezwolenia na pobieranie tego
zaopatrzenia;

2) na okres pobierania jakiegokolwiek upo-
sażenia (wynagrodzenia) z funduszków
państwowych, lub z funduszków samorzą-
du terytorialnego, gospodarczego, albo
też z funduszków instytucji powszechnego
ubezpieczenia społecznego; w każdym
z tych przypadków wstrzymuje się wy-
płatę tylko takiej części zaopatrzenia
wdowiego, która łącznie z pozostałą czę-
ścią tego zaopatrzenia i z pobieranym
uposażeniem (wynagrodzeniem) przewyż-
szałaby 75% sumy, przyjętej dla ustale-
nia podstawy wymiaru zaopatrzenia e-
merytalnego;

3) na okres pobierania jakiegokolwiek za-
opatrzenia emerytalnego na podstawie
powszechnego ubezpieczenia społeczne-
go;

4) w razie, jeżeli uprawniona osoba nie
zrealizuje prawa wyboru zaopatrzenia
(§ 6 ust. 3);

5) w razie, jeżeli uprawniona osoba dokona
wyboru innego zaopatrzenia, wypłaca-
nego z funduszków państwowych (§ 6
ust. 1);

6) w przypadkach przewidzianych w §§ 13
ust. 3 i 60 ust. 3.

2. Wypłatę zaopatrzenia wdowiego wsztzy-
muje się również w razie nieprawomocnego wy-
roku sądowego, orzekającego karę dodatkową
utruty praw publicznych. W razie uchylenia wy-
roku w części dotyczącej kary dodatkowej utra-
ty praw publicznych wznawia się wypłatę zaopa-
trzenia od pierwszego dnia miesiąca następują-
cego po miesiącu wydania nieprawomocnego
wyroku sądowego, z powodu którego wstrzyma-
no wypłatę zaopatrzenia.

3. Po ustaleniu przyczyny, z powodu której
wstrzymano wypłatę zaopatrzenia wdowiego,
wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pier-
wszego dnia miesiąca następującego po zgłosze-
niu żądania wypłaty.

§ 26. Prawo do zaopatrzenia wdowiego
gaśnie:

- 1) w razie śmierci wdowy;
- 2) jeżeli wdowa utraci obywatelstwo pol-
skie;
- 3) jeżeli wdowa zostanie wyrokiem sądo-
wym prawomocnie skazana na karę do-
datkową utraty praw publicznych;
- 4) jeżeli wdowa zawrze związek małżeń-
ski (§ 27 ust. 2).

§ 27. 1. Wdowa po pracowniku, która nie
nabyła prawa do zaopatrzenia wdowiego, otrzy-
muje jednorazową odprawę w wysokości sze-
ściokrotnej sumy przyjętej dla ustalenia podsta-
wy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 15).

2. W razie zawarcia związku małżeńskiego wdowa otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości dwudziestoczekrotnej sumy ostatnio pobieranego miesięcznego zaopatrzenia wdowiego (§ 26 pkt. 4).

§ 28. 1. Prawo do zaopatrzeń sierocych służy dzieciom (z małżeństwa i pozamałżeńskim):

- 1) emeryta, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego;
- 2) pracownika, który w dniu śmierci miał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej;
- 3) pracownika, bez względu na okres wysługi emerytalnej, jeżeli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek uprawniający do pobierania zaopatrzenia emerytalnego (§ 14 ust. 4);
- 4) byłego pracownika albo byłego emeryta w przypadkach określonych w §§ 14 ust. 11 i 40 ust. 1;
- 5) byłego pracownika w przypadkach, określonych w § 14 ust. 9.

2. Prawo do zaopatrzeń sierocych służy dzieciom po matce pracownicy-emerytki w przypadkach, wymienionych w ust. 1, jeżeli:

- 1) ojciec jest niezdolny do pracy i nie może zapewnić dzieciom utrzymania;
- 2) ojciec nie żyje, dzieci zaś nie mają po nim prawa do zaopatrzeń sierocych.

§ 29. 1. Zaopatrzenie sieroce na każdą sierotę wynosi:

- 1) w razie śmierci ojca, jeżeli matka ma prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego 25% sumy zaopatrzenia wdowiego, z tym ograniczeniem, że suma zaopatrzeń, przyznanych wszystkim sierotom nie może przewyższać 100% sumy zaopatrzenia wdowiego;
- 2) w razie śmierci ojca, jeżeli matka nie żyje lub też nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego (§§ 22 i 2o), albo też na podstawie § 25 nie pobiera zaopatrzenia wdowiego, 25% sumy zaopatrzenia emerytalnego, które pobiera ojciec, albo też do którego na podstawie rozporządzenia niniejszego miałaby prawo w chwili śmierci; łączna suma zaopatrzeń sierocych, wymierzonych na podstawie punktu niniejszego, nie może przewyższać 100% sumy zaopatrzenia emerytalnego ojca;
- 3) w razie śmierci matki (pracownicy-emerytki) (§ 28 ust. 2) 25% sumy zaopatrzenia emerytalnego, które zmarła pobierała, albo też do którego na podstawie rozporządzenia niniejszego miałaby prawo w chwili śmierci; łączna suma zaopatrzeń sierocych, wymierzonych na podstawie niniejszego punktu nie może przewyższać 100% zaopatrzenia emerytalnego matki.

2. Jeżeli pozostało więcej niż czworo sierot mających prawo do zaopatrzeń sierocych i wskutek tego suma normalnych zaopatrzeń sierocych przewyższałaby 100% sumy zaopatrzenia (ust. 1 pkt 1, 2 i 3), zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne zaopatrzenia sieroce.

3. Zaopatrzenia sieroce zmniejszone na podstawie ust. 2 podwyższa się odpowiednio i równomiernie aż do normalnej wysokości w miarę jak poszczególne sieroty tracą prawo do pobierania zaopatrzeń.

4. Przepisy § 16 ust. 8 mają odpowiednio zastosowanie do wymiaru zaopatrzeń sierocych.

§30. 1. Prawo do pobierania zaopatrzeń sierocych służy od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia ojca (matki) lub zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki).

2. Sierotom urodzonym w ciągu 300 dni po śmierci ojca, prawo do pobierania zaopatrzenia sierocego służy od dnia następującego po dniu urodzenia.

3. W przypadkach określonych w § 28 ust. 1 pkt 4, prawo do pobierania zaopatrzenia sierocego służy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu darowania skutków skazania lub dyscyplinarnego ukarania ojca, albo wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionym postępowaniu dyscyplinarnym, albo też wydania przez Ministra Komunikacji decyzji na podstawie § 60 ust. 4 rozporządzenia niniejszego.

4. W przypadkach wstrzymania przez Ministra Komunikacji wypłaty zaopatrzenia emerytalnego (§ 60 ust. 3) prawo do pobierania zaopatrzenia sierocego służy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci ojca.

5. W przypadkach, określonych w § 28 ust. 1 pkt 5, prawo do pobierania zaopatrzenia sierocego służy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci ojca.

§ 31. 1. Wypłatę zaopatrzenia sierocego wstrzymuje się:

- 1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem, jeżeli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia;
- 2) na okres pobierania jakiegokolwiek uposażenia (wynagrodzenia) z funduszu państwowych lub z funduszu samorządu terytorialnego, gospodarczego, albo też z funduszu instytucji powszechnego ubezpieczenia społecznego;
- 3) na okres pobierania jakiegokolwiek zaopatrzenia emerytalnego na podstawie powszechnego ubezpieczenia społecznego;
- 4) w razie, jeżeli uprawniona osoba nie zrealizuje prawa wyboru zaopatrzenia (§ 6 ust. 3);
- 5) w razie, jeżeli uprawniona osoba dokona wyboru innego zaopatrzenia wypłacanego z funduszu państwowych (§ 6 ust. 1);

6) w przypadkach przewidzianych w §§ 13 ust. 3 i 60 ust. 3..

2 Wypłatę zaopatrzenia sierociego wstrzymuje się również w razie nieprawomocnego wyroku sądowego, orzekającego karę dodatkową utraty praw publicznych. W razie uchylenia wyroku w części dotyczącej kary dodatkowej utraty praw publicznych wznawia się wypłatę zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu wydania nieprawomocnego wyroku sądowego, z powodu którego wstrzymano wypłatę zaopatrzenia.

3. Po ustaleniu przyczyny, z powodu której wstrzymano wypłatę zaopatrzenia sierociego, wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu żądania wypłaty.

§ 32. Prawo do zaopatrzenia sierociego gaśnie:

- 1) w razie śmierci sieroty;
- 2) jeżeli sierota utraci obywatelstwo polskie;
- 3) z dniem ukończenia przez sierotę 18 lat z wyjątkiem przypadków wymienionych w § 33.
- 4) jeżeli sierota zawarze związek małżeński;
- 5) jeżeli sierota zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazana na karę dodatkową utraty praw publicznych.

§ 33. 1. Sierocie, która po ukończeniu 18 lat życia odbywa nauki w zakładach naukowych, albo też odbywa bezpłatną praktykę wymaganą do nabycia kwalifikacji, koniecznych do wykonywania danego zawodu, przyznaje się zaopatrzenie sieroce najdłużej do ukończenia 24 lat.

2. Minister Komunikacji może przyznać zaopatrzenie sierocie, która ukończyła 18 lat, jeżeli z powodu choroby albo ułomności fizycznych lub umysłowych jest niezdolna do zarobkowania (§ 18 ust. 7), albo też gdy ukończyła 24 lata i odbywa naukę w zakładach naukowych, uznanych przez Państwo.

3. Zaopatrzenie sieroce przyznaje się na podstawie ust. 1 i 2 na każdy rok kalendarzowy osobno i tylko w przypadkach, gdy sierota nie ma własnych źródeł utrzymania.

§ 34. 1. Dzieci pracownika, nie małace prawa do zaopatrzeń sierocych, otrzymują łącznie jednorazową odprawę w wysokości szescio-krotnej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 15), jeżeli w dniu śmierci ojca nie ukończyły 18 lat i były do jego śmierci na jego utrzymaniu, oraz jeżeli wdowa nie żyje albo też nie ma prawa do odprawy z mocy § 27 ust. 1.

2. Uprawienie z ust. 1 po matce (pracownicy), służy dzieciom nie mającym po niej ani też po ojcu prawa do zaopatrzeń sierocych, jeżeli ojciec nie jest zdolny do pracy i nie może zapewnić im utrzymania lub jeżeli nie żyje, oraz jeżeli w dniu śmierci matki (pracownicy) nie ukończyły 18 lat i były do jej śmierci na jej utrzymaniu.

§ 35. 1. Żonie i dzieciom pracownika, który zaginał na terenie działań wojennych lub na terenie zajęтым przez nieprzyjaciela, o ile nie odnajdzie się najpóźniej w ciągu roku od dnia zakończenia działań wojennych — służy na zasadach i warunkach rozporządzenia niniejszego prawo do tymczasowego zaopatrzenia w wysokości zaopatrzenia wdowiego i sierociego, jeśli nie przysługuje im z powyższego tytułu prawo do uposażenia kolejowego lub prawo do uposażenia wojskowego.

2. Żonie i dzieciom emeryta który zaginał na terenie działań wojennych lub na terenie zajęтым przez nieprzyjaciela, służy na zasadach i warunkach rozporządzenia niniejszego prawo do tymczasowego zaopatrzenia w wysokości zaopatrzenia wdowiego i sierociego od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym emeryt zaginał.

3. Żonie oraz dzieciom pracownika lub emeryta, który zaginał w innych okolicznościach, Minister Komunikacji może przyznać tymczasowe zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia wdowiego i sierociego, wypłacane na zasadach i warunkach rozporządzenia niniejszego.

4. Wypłatę tymczasowego zaopatrzenia (ust. 1, 2 i 3) wstrzymuje się, jeżeli osoba uprawniona po upływie okresu wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego nie przedstawi dowodów, że wszczęła kroki we właściwym sądzie w celu uzyskania odpowiedniego orzeczenia.

5. Prawo do tymczasowego zaopatrzenia, przyznanego na podstawie ust. 1, 2 i 3 wygasa w razie:

- 1) powrotu pracownika lub emeryta z dniem ostatnim miesiąca, w którym pracownik lub emeryt powrócił;
- 2) przyznania zaopatrzenia wdowiego lub sierociego na podstawie §§ 22, 28 i 33 z dniem poprzedzającym dzień, od którego powstaje prawo do zaopatrzenia wdowiego lub sierociego.

6. Sumy, wypłacone tytułem tymczasowego zaopatrzenia wdowiego i sierociego, potrąca się w razie:

- 1) powrotu pracownika — z jego uposażenia, ale tylko w przypadku, gdy mu za czas zaginięcia przysługuje uposażenie;
- 2) powrotu emeryta — z jego zaopatrzenia emerytalnego.

§ 36. Żonie emeryta, umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych (§ 19 ust. 1 pkt 2), służy na zasadach i warunkach rozporządzenia niniejszego na okres wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki prawo do zaopatrzenia w wysokości zaopatrzenia wdowiego i 50% odszkodowania, wstrzymanego emerytowi, nie więcej jednak jak odszkodowanie należne wdowie na podstawie § 43.

§ 37. Dzieciom emeryta, umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych (§§ 19 ust. 1 pkt 2 i 48), służy na zasadach i warunkach rozporządzenia niniejszego na okres wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki prawo do zaopatrzenia sierocego i 25% odszkodowania, nie więcej jednak jak odszkodowanie należne sierocie na podstawie § 44.

§ 38. 1. Minister Komunikacji może przyznać na zasadach i warunkach rozporządzenia niniejszego zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia wdowiego lub sierocego:

- 1) żonie oraz dzieciom pracownika, tudzież wdowie i sierotom po pracowniku, który w chwili rozwiązania stosunku służbowego nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego z powodów wydalenia ze służby;
  - 2) żonie oraz dzieciom b. emeryta, tudzież wdowie i sierotom po b. emerycie, który na podstawie § 20 pkt 3 utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego.
2. Prawo do tego zaopatrzenia gaśnie w razie przyznania zaopatrzenia emerytalnego oraz w razie przyjęcia byłego pracownika lub przyjęcia albo powołania emeryta na służbę P. K. P. i objęcia go przepisami § 1, albo też na inną służbę państwową, dającą prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 39. 1. Emeryt, pobierający zaopatrzenie emerytalne ma prawo do dodatku rodzinnego w wysokości 100 zł miesięcznie na każdego członka rodziny.

2. Za członka rodziny waży się pozostająca na utrzymaniu emeryta żona lub mąż niezdolnego do zarobkowania i całkowicie utrzymywanego przez żonę - emerytkę oraz dzieci w wieku do 14 lat, a jeżeli uczęszczają do szkół, uznanych przez Państwo, albo odbywają bezpłatną praktykę, wymaganą do nabycia kwalifikacji, koniecznych do wykonywania danego zawodu — do ukończenia 24 lat.

3. Minister Komunikacji może przyznać emerytowi dodatek na dziecko, które ukończyło 14 lat, jeżeli z powodu choroby albo ułomności fizycznych lub umysłowych jest niezdolne do zarobkowania, albo też gdy ukończyło 24 lata i odbywa nauki w zakładach naukowych uznanych przez Państwo.

4. W przypadkach, przewidzianych w ust. 2 i 3, gdy dziecko ukończyło 14 lat, dodatek rodzinny przyznaje się na każdy rok kalendarzowy osobno.

§ 40. 1. Osoby, które na podstawie §§ 20 pkt 3, 26 pkt 3, 32 pkt 5, 47 pkt 3 utraciły prawo do zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego, sierocego lub odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki, odzyskują to prawo w razie darowania skutków skazania sądowego.

2. W przypadkach, określonych w ust. 1, prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego,

wdowiego, sierocego lub odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania.

§ 41. Jeżeli prawo do zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego, sierocego lub odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki powstanie przed pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, to należne zaopatrzenie albo odszkodowanie do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po 1/30 części należnego miesięcznego zaopatrzenia lub odszkodowania

Rozdział 3.

Odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki

§ 42. 1. Pracownik, który po mianowaniu go pracownikiem etatowym lub przyjęciu do służby przygotowawczej w charakterze kandydata, uległ nieszczęśliwemu wypadkowi z powodu służby i utracił wskutek tego wypadku zdolność do zarobkowania, ma prawo do odszkodowania niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego, należnego na podstawie rozporządzenia niniejszego, jeżeli wypadk ten złośliwym został właściwej władzy (§ 7) w ciągu 7 dni, licząc od dnia jego zdarzenia się.

2. Za nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do tego odszkodowania, uważa się każde nagłe zdarzenie, wywołane przyczyną zewnętrzną, które spowodowało pośrednio lub bezpośrednio śmierć, obrażenie ciała lub chorobę pracownika.

3. Dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania przyjmuje się sumę, przyjętą dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 15).

4. Odszkodowanie za nieszczęśliwy wypadek wynosi w razie utraty 100% zdolności do zarobkowania — 100% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania; w razie utraty części zdolności do zarobkowania — część sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania, odpowiadającej procentowi utraty tej zdolności. Odszkodowanie to wypłaca się od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia, albo też, jeżeli niezdolność do zarobkowania, spowodowana nieszczęśliwym wypadkiem powstała po tym terminie, od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu jej stwierdzenia.

5. Pracownik nie ma prawa do odszkodowania, jeżeli wypadek spowodował działaniem umyślnym, stwierdzonym w drodze sądowno-karnej.

6. Właściwa władza może poddawać oględzinom lekarskim osoby, którym wypłaca się na podstawie niniejszego paragrafu odszkodowanie, a to dla stwierdzenia stopnia niezdolności do zarobkowania, spowodowanym danym wypadkiem. W ciągu trzech lat, licząc od dnia rozpoczęcia wypłaty odszkodowania (ust. 4), władza

może sama lub na żądanie poszkodowanego poddawać oględzinom lekarskim wymienione osoby w każdym czasie, po upływie zaś tego okresu tylko raz na rok (§ 18 ust. 7).

7. W razie stwierdzenia zmian stopnia niezdolności do zarobkowania, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, podwyższa się lub obniża odpowiednio odszkodowanie, albo też odbiera się prawo do odszkodowania w razie stwierdzenia odzyskania pełnej zdolności do zarobkowania, a to od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu stwierdzenia tej zmiany.

8. Jeżeli pobierający odszkodowanie uchyła się od oględzin lekarskich, wstrzymuje się wypłatę odszkodowania do chwili poddania się tym oględzinom. W razie stwierdzenia dalszej niezdolności do zarobkowania wznowia się wypłatę odszkodowania i wypłaca się je za cały okres przerwy w wysokości, ustalonej na podstawie wyniku ostatnich oględzin lekarskich (§ 18 ust. 7).

§ 43. 1. Wdowa po pracowniku lub emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania na podstawie § 42, ma, niezależnie od zaopatrzenia wdowiego, należnego na podstawie rozporządzenia niniejszego, prawo do odszkodowania w miesięcznej wysokości 30% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 42 ust. 3). Odszkodowanie to wypłaca się od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu śmierci męża.

2. Nie ma prawa do odszkodowania wdowa, jeżeli małżeństwo zostało zawarte po wypadku, który spowodował śmierć męża.

3. Wzamian za pobierane odszkodowanie otrzymuje wdowa na swoje żądanie jednorazową odprawę w wysokości dwudziestoczekrotnej sumy ostatnio pobieranego miesięcznego odszkodowania.

4. W razie wypłacenia odprawy na podstawie ust. 3 wdowa traci wszelkie prawa z tytułu odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki.

5. W razie zawarcia związku małżeńskiego wdowa traci prawo do odszkodowania, otrzymuje natomiast jednorazową odprawę w wysokości dwudziestoczekrotnej sumy ostatnio pobieranego miesięcznego odszkodowania.

§ 44. 1. Sieroty po pracowniku lub emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania na podstawie § 42, mają, niezależnie od zaopatrzenia sierocych, należnych na podstawie rozporządzenia niniejszego, prawo do odszkodowania w miesięcznej wysokości po 10% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 42 ust. 3). Łączna suma tych odszkodowań nie może przewyższać 70% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania. Jeżeli suma tych odszkodowań przewyższa 70% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania, zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne odszkodowania sierocie. W miarę utraty przez poszczególne sieroty

prawa do pobierania odszkodowania podwyższa się odpowiednio i równomiernie odszkodowania pozostałych sierot aż do normalnej wysokości. Odszkodowania te wypłaca się od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu śmierci ojca do ukończenia 18 lat przez sierotę, a po ukończeniu 18 lat na zasadach i warunkach, przewidzianych w § 33 rozporządzenia niniejszego.

2. Sierotom, urodzonym w ciągu 300 dni po śmierci ojca, prawo do pobierania odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki służy od dnia następującego po dniu urodzenia.

3. Prawo do odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki nie służy sierotom, zrodzonym z małżeństwa zawartego po wypadku, który spowodował śmierć ojca.

4. W razie zawarcia związku małżeńskiego przed ukończeniem 18 lat sierota traci prawo do odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki, otrzymuje natomiast jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej sumy tego odszkodowania.

§ 45. 1. Krewni wstępni w linii prostej, wnuki i rodzeństwo pracownika lub emeryta, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania na podstawie § 42, mają prawo do odszkodowania w łącznej miesięcznej wysokości 20% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 42 ust. 3), jeżeli zmarły był ich jedynym żywicielem. Prawo to służy krownym wstępnym od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci danego pracownika (emeryta) dopóty, dopóki nie uzyskają innych źródeł utrzymania, wnukom zaś i rodzeństwu od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu śmierci pracownika (emeryta) do dnia ukończenia 18 lat, o ile zaś wcześniej zostanie zawarty związek małżeński, to do dnia zawarcia tego związku.

2. Prawo do odszkodowania mają przede wszystkim rodzice, w braku zaś rodziców — dziadkowie. Jeżeli nie ma krownych wstępnych, prawo do odszkodowania przysługuje wnukom, w braku zaś wnuków — rodzeństwu.

3. Sumę odszkodowania ustalonego w ust. 1 dzieli się między uprawnionymi osobami tych samych kategorii równomiernie.

4. Łączna suma odszkodowań krownych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wraz z sumą odszkodowań wdowy (§ 43) i sierot (§ 44) nie może przewyższać sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 42 ust. 3). Odszkodowania krownych wstępnych wnuków i rodzeństwa wypłaca się o tyle, o ile odszkodowania wdowy i sierot nie wyczerpują całej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 42 ust. 3).

§ 46. 1. Wypłatę odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki wstrzymuje się na okres przebywania uprawnionego ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem, jeżeli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego odszkodowania.

2. Po ustaniu przyczyny, z powodu której wstrzymano na podstawie ust. 1 wypłatę odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki, wznowia się wypłatę tego odszkodowania od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zgłoszono żądanie wypłaty.

§47. Osoby, pobierające odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki z mocy §§ 42, 43, 44 i 45, tracą również to prawo do odszkodowania w razie:

- 1) śmierci;
- 2) utraty obywatelstwa polskiego;
- 3) skazania wyrokiem sądowym prawomocnie na karę dodatkową utraty praw publicznych.

Rozdział 4.

Świadczenia dodatkowe.

§ 48. 1. W razie umieszczenia umysłowo chorego emeryta w zakładzie dla umysłowo chorych koszty utrzymania i leczenia ponosi P.K.P. (§§ 19 ust. 1 pkt 2, 36 i 37).

2. Jeżeli emeryta umieszczono w zakładzie prywatnym, mającym charakter przedsiębiorstwa zarobkowego, koszty utrzymania i leczenia ponosi P. K. P. do wysokości stawek, pobieranych przez zakłady, mające charakter publiczny.

§ 49. 1. Do korzystania z opieki lekarskiej mają prawo;

1) emeryci, pobierający zaopatrzenia emerytalne lub odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki — na równi z pracownikami, pozostającymi w służbie;

2) żony (meżowie) i dzieci emerytów, na które emeryt pobiera dodatek rodzinny (§ 39), tudzież wdowy i sieroty, pobierające zaopatrzenia wdowie lub sieroce albo odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki — na równi z rodzinami pracowników, pozostających w służbie.

2. Osoby, wymienione w ust. 1, nie mają prawa do opieki lekarskiej, jeśli mają prawo do innej opieki lekarskiej lub z innego tytułu.

3. Warunki korzystania przez emerytów lub rodziny i domowników oraz przez wdowy i sieroty po emerytach z bezpłatnego lub ulgowego przejazdu i przewozu środkami komunikacyjnymi, pozostającymi pod zarządkiem Ministerstwa Komunikacji, oraz z deputatu opałowego określi Minister Komunikacji.

§ 50. 1. Emeryt ma prawo do zwrotu udowodnionych kosztów przesiedlenia się z rodziną z miejscowości ostatniego zamieszkiwania przed dniem rozwiązania stosunku służbowego do innej miejscowości w granicach Rzeczypospolitej Polskiej według przepisów normujących należności pracowników P. K. P. w przypad-

kach przeniesienia, jeżeli dokona przesiedlenia w ciągu roku, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego.

2. Prawo określone w ust. 1 służy wdowie, jeżeli zaś wdowa nie żyje — niepodzielnie sierotom po pracowniku, czy też po emerycie, który nie skorzystał z tego prawa, jeżeli osoby te mają prawo do zaopatrzenia na podstawie rozporządzenia niniejszego i jeżeli dokonają przesiedlenia w ciągu roku, licząc od dnia śmierci męża czy ojca.

3. Z prawa, służącego na podstawie paragrafu niniejszego, mogą uprawnieni skorzystać tylko jeden raz.

§ 51. W razie śmierci emeryta przyznaje się osobie, która poniesie koszty pogrzebu, zwrot tych kosztów, przy czym:

- 1) jeżeli koszty pogrzebu poniesie żona, dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów, ryczałt w wysokości trzymiesięcznego zaopatrzenia emerytalnego;
- 2) jeżeli koszty pogrzebu poniesie inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1.

Rozdział 5.

Przepisy przejściowe.

§ 52. 1. Pracownikom, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pełnili służbę na P. K. P., zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie tego rozporządzenia, te okresy służby, pracy i studiów, które podlegały zaliczeniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, przy uwzględnieniu następujących zasad:

1) z czasu służby w b. państwach zaborczych uwzględnia się jedynie okresy rzeczywistej służby, okresów natomiast, podlegających doliczeniu z tytułu korzystniejszego liczenia tej służby nie uwzględnia się z wyjątkiem okresów służby konduktorskiej i parowozowej, opłacanej półtorakrotną opłatą emerytalną, które zalicza się w wymiarze: każdy pełny rok jako 18 miesięcy; ułamki roku liczy się pojedynczo;

2) służbę wojskową, pełnioną w b. państwie zaborczym z poboru, mobilizacji lub ochotniczo, bez względu na odmienne przepisy emerytalne danego państwa zaborczego, wlicza się do wysługi emerytalnej jedynie w przypadku, gdy pełniąc tę służbę osoba już w b. państwie zaborczym uzyskała charakter funkcjonariusza państwowego lub zawodowego wojskowego albo gdy po odbyciu służby wojskowej przeszła bezpośrednio do służby państwowej polskiej, cywilnej

lub wojskowej bądź do służby w jednej z formacji wojskowych uznanych przez Państwo Polskie;

3) za bezpośrednie przejście w rozumieniu pkt 2 uważa się wstąpienie do służby państwowej polskiej, cywilnej lub wojskowej, albo do służby w formacji wojskowej, albo do służby w formacji wojskowej uznanej przez Państwo Polskie, przed upływem miesiąca od daty opuszczenia służby wojskowej w b. państwie zaborczym;

4) w przypadkach zasługujących na uwzględnienie Minister Komunikacji może wyrazić zgodę na zaliczenie służby, nie odpowiadającej wskazanemu powyżej warunkowi bezpośredniego przejścia.

2. Pracownikom, wymienionym w ust. 1, zalicza się do wysługi emerytalnej tylko te okresy służby, pracy i studiów, które zostaną zgłoszone na piśmie właściwej władzy (§ 7) w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego. Niezgłoszenie w powyżej oznaczonym terminie powoduje utratę prawa do zaliczenia tych okresów do wysługi emerytalnej.

3. Pracownicy, wymienieni w ust. 1, mają prawo żądać zaliczenia za opłatą do wysługi emerytalnej okresów, wyszczególnionych w § 4 ust. 4, oraz niepoliczalnych do wysługi emerytalnej okresów kolejowej służby państwowej, jako też służby kolejowej prywatnej, odbytej w jednym z byłych państw zaborczych. Należność za to zaliczenie oblicza się według przepisów § 4 ust. 5. Z powyższego prawa mogą uprawnieni skorzystać w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

4. Okresy ubezpieczenia w Kasie Emerytalnej dla robotników kolei państwowych w b. dzielnicy pruskiej i okresy ubezpieczenia w Kasie Pensyjnej dla robotników kolei państwowych na obszarze b. w. m. Gdańska zalicza się do wysługi emerytalnej przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego na zasadach podanych w ust. 1, jeżeli pracownik za te okresy nie podjął składek, nie pobiera renty, ani też nie podjął odprawy.

5. Każdy pełny rok służby w P. K. P., opłacony do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego półtorakrotną opłatą emerytalną zalicza się do wysługi emerytalnej przy wymiarze zaopatrzenia jako 18 miesięcy. Ułamki roku liczy się pojedynczo.

6. Każdy pełny rok służby w P. K. P., pełnionej do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w służbie konduktorskiej przy obsłudze pociągów i parowozowej, przy obsłudze parowozów, wagonów motorowych lub elektrowozów, nie opłaconej półtorakrotną opłatą emerytalną, zalicza się do wysługi emerytalnej przy wymiarze zaopatrzenia jako 14 miesięcy. Ułamki roku liczy się pojedynczo.

7. Minister Komunikacji może zaliczyć bezpłatnie do wysługi emerytalnej, osiągniętej

na podstawie rozporządzenia niniejszego, okresy pracy zawodowej, zgłoszonej na mocy ustaw o uposażeniu z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436) dla uzyskania dodatku za wysługę lat tym pracownikom, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli w etatowej służbie P. K. P. lub w polskiej służbie państwowej, najwyżej jednak jeden rok pracy zawodowej za każdy cały rok służby w Państwie Polskim, zaliczony do wysługi emerytalnej, jeżeli zaliczenia pewnego okresu pracy zawodowej nie dokonano już przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego. Nadto Minister Komunikacji może zaliczyć bezpłatnie do wysługi emerytalnej służbę pełnioną na kolejach na terytorium Śląska Cieszyńskiego od dnia 1 listopada 1918 r. do końca 1922 r. oraz służbę na terytorium państwa niemieckiego w czasie od dnia 1 listopada 1918 r. do dnia 10 stycznia 1920 r.

8. Osobom, które w dniu 1 września 1939 r. były na służbie w P. K. P. lub we „Francusko - Polskim Towarzystwie Kolejowym” Spółka Akcyjna w Paryżu, kolei Herby Nowe — Gdynia z odnogą Siemkowice — Częstochowa w charakterze pracownika etatowego, stałego lub praktykanta (stosunek publiczno - prawny) zalicza się do wysługi emerytalnej te okresy, które podlegały zaliczeniu na podstawie przepisów emerytalnych, jakimi były objęte w dniu 1 września 1939 r. przy uwzględnieniu zasad ust. 1. Przepis ten stosuje się również do pracowników, którzy w dniu 1 września 1939 r. byli funkcjonariuszami państwowymi stałymi lub prowizorycznymi (stosunek publiczno - prawny), a którzy w okresie od 22 lipca 1944 r. do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego wstąpili na służbę w P. K. P. i zostali mianowani pracownikami etatowymi lub przyjęci do służby przygotowawczej w charakterze kandydata.

§ 53. Do pracowników (emerytów, wdów), którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego rozpoczęli już spłacanie składek podjętych z Kasy Emerytalnej jednego z b. państw zaborczych dla uzyskania zaliczenia do wysługi emerytalnych okresów przynależenia do tej Kasy, oraz do pracowników, którzy odebrali składki z funduszów emerytalnych kolei Koszycko-Bogumińskiej za okres przynależenia do tych funduszów przed dniem 1 listopada 1918 r., nie stosuje się postanowień § 4 ust. 5 o sposobie obliczania wysokości należności za zaliczenie. Pracownicy ci uiszczają za to zaliczenie należność w sumie równoważnej w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 77) sumie odebranej swego czasu tytułem zwrotu rzeczonych składek.

§ 54. Do emerytów, wdów i sierot, którzy nabyli prawo do zaopatrzeń i odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, stosuje się przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 55. Przepisów § 14 ust. 6 i 7 oraz § 16 ust. 4 nie stosuje się do przypadków, powstałych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

§ 56. Wdowa, której małżeństwo zostało sądownie rozłączone przed dniem wejścia w życie prawa małżeńskiego, przy czym mąż nie był obowiązany do utrzymywania żony, nie ma prawa ani do zaopatrzenia wdowiego, ani do odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki na podstawie rozporządzenia niniejszego (§§ 22 i 43).

§ 57. 1. Przepis § 4 ust. 3 stosuje się również do emerytów, którym wypłaca się zaopatrzenie emerytalne na podstawie rozporządzenia niniejszego, oraz wdów i sierot po tych emerytach, tudzież wdów i sierot po emerytach zmarłych przed dniem 1 października 1945 r. Wynikające stąd uprawnienia służą od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu zgłoszenia tych okresów, nie wcześniej jednak, jak od pierwszego dnia miesiąca następnego po dniu wejścia w życie rozporządzenia wydanego przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z właściwym ministrem o warunkach i trybie zaliczenia do wysługi emerytalnej okresów, przewidzianych w § 4 ust. 3.

2. Przepis § 14 ust. 11 stosuje się do przypadków wydalenia pracownika ze służby przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

§ 58. Pracownikom, którzy w dniu 1 września 1939 r. byli w służbie P. K. P. i mieli przed tym co najmniej 1 rok nieprzerwanej służby, albo też byli w innej służbie państwowej w charakterze funkcjonariuszów stałych lub przewoźnych (stosunek publiczno - prawny), może być zaliczony do wysługi emerytalnej okres od pierwszego września 1939 r. do dnia ponow-

nego ich wstąpienia (powołania) lub przyjęcia na służbę na warunkach i zasadach, określonych rozporządzeniem Rady Ministrów.

§ 59. 1. Zaopatrzenia emerytalne, wdowie, sieroce i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki, które zostały przyznane i wymierzone na podstawie przepisów emerytalnych, obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, przerachowuje się, poczynwszy od dnia 1 października 1945 r. na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego, sierocego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki, która została ustalona na sumę, obliczoną od grupy uposażenia według ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 116, poz. 924), kategorii płacy według rozporządzeń Ministra Kolei Żelaznych z dnia 14 grudnia 1923 r. o uposażeniu nietatowych stałych dziennie płatnych pracowników kolejowych (Dz. U. R. P. Nr 137, poz. 1142 i 1143) i grupy uposażenia albo kategorii płacy według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 24) ustala się, poczynwszy od 1 października 1945 r., na sumę, obliczoną od grupy uposażenia według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1945 r. o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 309), która według niżej zamieszczonej tabeli odpowiada grupie uposażenia lub kategorii płacy, od której obliczono sumę, stanowiącą podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego, sierocego albo odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki:

1	2	3	4
Grupa uposażenia bez względu na szczebel według ustawy z 9. X. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 116, poz. 924)	Kategoria płacy bez względu na szczebel wg. rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 14. 12 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 137, poz. 1142 i 1143)	Grupa uposażenia lub kategoria płacy (w ułamku) wg rozp. Rady Ministrów z 1. I. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 24)	Grupa uposażenia wg. rozp. rządu Rady Ministrów z 2 XI. 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 309)
		1	1 szczebel a
IV		2	2 „ a
V		3	3 „ a
		4	4 „ a
VI		5	5 „ a
		6	6 „ a
VII		7	7 „ a
VIII		8	8 „ a
IX		9/1	9 „ a
X	1	10/2	10 „ a
XI—XII—XIII	2—3—4	11/3—12/4	11 „ a
XIV—XV—XVI	5—6—7—8	13/5—14/6	12 „ a

§ 60. 1. Osoby, pobierające na podstawie rozporządzenia niniejszego zaopatrzenie emerytalne, wdowie, sieroce lub odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki, mogą być poddane badaniu weryfikacyjnemu, czy zachowanie się weryfikowanego w okresie okupacji było nienaganne pod względem obywatelskim.

2. Postępowanie weryfikacyjne przeprowadzają komisje weryfikacyjne, przewidziane w § 84 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1945 r. o służbie na Polskich Kolejach Państwowych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 299).

3. Na wniosek komisji weryfikacyjnej Minister Komunikacji może wstrzymać czasowo lub na stałe wypłatę zaopatrzenia.

4. Na wniosek wydany we wznowionym postępowaniu przez komisję weryfikacyjną Minister Komunikacji może przywrócić wypłatę zaopatrzenia.

R o z d z i a ł 6.

Przepisy końcowe.

§ 61. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 62. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 17 października 1945 r.

2. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą:

1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 74), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1935 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 594), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 1938 r. o zmianie niektórych przepisów dotyczących zaopatrzenia emerytalnego za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 176);

2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1934 r. o przyznaniu pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ prawa wyboru zaopatrzeń i o dodatku do zaopatrzeń (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 475);

3) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ i o zaopatrzeniu pozostałych po tych pracownikach wdów i sierot oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 577) oraz rozporządzenie Rady

Ministrów z dnia 28 czerwca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ i o zaopatrzeniu pozostałych po tych pracownikach wdów i sierot oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 359) w tym zakresie, w jakim zachowały one swą moc w myśl §§ 48 i 51 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 74), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1935 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 594), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 1938 r. o zmianie niektórych przepisów dotyczących zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 176).

187.

Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 10 października 1946 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

Na podstawie § 61 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 231) zarządzam, co następuje:

R o z d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.

§ 1.

Powołane w zarządzeniu niniejszym bez bliższego oznaczenia określania:

1) „przepisy emerytalne“ oznaczają rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 231);

- 2) „przepisy pragmatyczne“ oznaczają rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1945 r. o służbie w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 299);
- 3) „przepisy uposażeniowe“ oznaczają rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1945 r. o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 309), wraz z późniejszymi zmianami.

§ 2.

1. W imieniu osób niezdolnych do działań prawnych działają ich prawni zastępcy.

2. Zastępstwo prawne winno być udowodnione dokumentami lub ich odpisami, stwierdzającymi ustanowienie zastępstwa. Jeśli prawne zastępstwo wynika z samego prawa, za dokument, stwierdzający ustanowienie zastępstwa, przyjmuje się świadectwa metrykalne.

§ 3.

W postępowaniu wynikającym z przepisów emerytalnych ma zastosowanie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341), zmienione rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976), jeśli przepisy emerytalne lub inne przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej.

§ 4.

1. W razie braku oryginalnych dokumentów lub uwierzytelnionych odpisów, służba kolejowa może być udowodniona zeznaniem zainteresowanego, potwierdzonym przez co najmniej dwóch wiarogodnych świadków z grona pracowników lub emerytów P. K. P. (wdowy i sieroty jako świadkowie są wyłączeni), których podpisy powinny być urzędowo poświadczone.

2. Przy udawadnianiu służby zeznaniami świadków należy postępować następująco:

- 1) w pierwszym rzędzie żądać zeznań takich świadków, którzy mogą się wykazać co do swej służby oryginalnymi dokumentami lub prawnie uwierzytelnionymi odpisami takich dokumentów;
- 2) gdy zainteresowany nie może przedstawić świadków, wymienionych w pkt. 1), przyjmując świadków, którzy swoją służbę lub prawa emerytalne udowodnili częściowo oryginalnymi dokumentami lub prawnie uwierzytelnionymi odpisami takich dokumentów;
- 3) gdy interesowanemu przeszkody nie pozwalają przedstawić świadków, wymienionych w pkt. 1) i 2), przyjmując świadków, którzy swoją służbę lub prawa

emerytalne udowodnili zeznaniami świadków i których wiarogodność i nieposzlakowana przeszłość została bezspornie stwierdzona.

3. Jeżeli zeznania świadków nie będą mogły być uznane za wystarczający dowód, to należy w tych przypadkach wydać na podstawie art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341) właściwą decyzję, z podaniem motywów po zasięgnięciu opinii Z. Z. K.

R o z d z i a ł 2

Przepisy wykonawcze do poszczególnych postanowień przepisów emerytalnych.

§ 5.

do § 1.

Za pracowników, objętych przepisami emerytalnymi uważa się osoby, którym na podstawie § 9 przepisów pragmatycznych nadano charakter pracowników:

- a) etatowych,
- b) albo też kandydatów,

na podstawie §§ 88 i 89 przepisów pragmatycznych uznano za takich pracowników.

§ 6.

do § 2.

1. Posiadanie obywatelstwa polskiego co najmniej w dniu rozwiązania stosunku służbowego jest jednym z niezbędnych warunków, wymaganych do nabycia prawa do zaopatrzenia lub odszkodowania.

Z powyższego wynika więc, że przy rozpatrywaniu prawa do zaopatrzenia lub odszkodowania w pierwszym rzędzie powinno być ustalone, czy uprawniony posiada obywatelstwo polskie albo jeżeli był obywatelem polskim w dniu 1 września 1939 r., czy nie utracił obywatelstwa na podstawie art. 11 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 44), albo też, czy nie został pozbawiony obywatelstwa w myśl ustaw z dnia 31 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 191) lub z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 220).

2. Przy załatwianiu spraw osób, zaliczających się do narodowości: rosyjskiej, białoruskiej, ukraińskiej, rusińskiej i litewskiej, które posiadały w dniu 1 września 1939 r. lub nawet obecnie posiadają obywatelstwo polskie, lecz w myśl art. 2 umowy polsko - radzieckiej z dnia 6 lipca 1945 r. o zmianie obywatelstwa i przesiedleniu — mają prawo być przesiedlone do Z. S. R. R. z równoczesną utratą obywatelstwa polskiego, i nabyciem obywatelstwa Z. S. R. R., należy zbadać za pośrednictwem właściwych miejscowo dla danej osoby władz administracji ogólnej I instancji, czy ma prawo pozostania

w Polsce, czy też podlega przesiedleniu do Z. S. R. R. i wskutek tego utraci obywatelstwo polskie, pociągające utratę prawa do zaopatrzenia lub odszkodowania.

3. Wobec obywateli polskich, którzy w okresie drugiej wojny światowej swą przynależność do narodu niemieckiego zadeklarowali:

- 1) na terenach t. zw. Generalgouvernement i województwa białostockiego oraz na terenach na wschód od rzeki Bug, które nie wchodzi w skład Państwa Polskiego, stosuje się przepisy dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 4 listopada 1944 r. o środkach zabezpieczających w stosunku do zdrajców Narodu (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 54);
- 2) na innych zaś terenach okupowanych (polskich i państw Europy) oraz na terytorium Rzeszy Niemieckiej — mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 maja 1945 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 17, poz. 96, Nr 34, poz. 203 i Nr 55, poz. 307, oraz z 1946 r. Nr 11, poz. 73), oraz dekretu z dnia 28 czerwca 1946 r. o odpowiedzialności karnej za odstępstwo od narodowości w czasie wojny 1939 — 1945 (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 237).

4. W stosunku do osób, które w dniu 1 września 1939 r. były obywatelami polskimi i obecnie przyznają się do narodowości czeskiej, słowackiej lub innej, niż wymienionej w ust. 2 i 3, należy ustalić, czy nie nabyły obywatelstwa Czechosłowacji albo innych państw. Poza tym mają do nich zastosowanie zasady wymienione w pkt. 1).

5. Na interesowanym spoczywa ciężar dowodu, że nie utracił on obywatelstwa polskiego. Nie mniej jednak w wypadkach wątpliwych, w każdym indywidualnym przypadku, zasięgnąć należy opinii właściwych władz administracji ogólnej I instancji, a gdy zajdzie potrzeba to nawet II instancji, które to władze są jedynie miarodajne do oceny, czy dana osoba posiada obywatelstwo polskie.

§ 7.

do § 3.

Wnioski do Ministerstwa Komunikacji należy przysyłać indywidualnie i tylko w przypadkach szczególnych.

§ 8.

do § 4.

1. Pracownikom, którzy ze służby cywilnej państwowej lub zawodowej wojskowej, lub też ze służby w państwowym przedsiębiorstwie przeszli do służby na P. K. P., zalicza się do wysługi emerytalnej te okresy, które na podstawie przepisów emerytalnych, obejmujących pracownika w służbie poprzedniej, podlegały zaliczeniu,

ale tylko jeśli przejście do służby na P. K. P. było bezpośrednie.

2. Za bezpośrednie przejście uważa się wstąpienie do służby na P. K. P. przed upływem miesiąca od daty opuszczenia służby cywilnej państwowej lub zawodowej wojskowej, albo też w państwowym przedsiębiorstwie.

3. Postanowienia § 4 ust. 2 przepisów emerytalnych nie ograniczają przepisów o przekazywaniu składek.

4. Służbę w wojsku polskim ochotniczą, z poboru lub mobilizacji zalicza się do wysługi emerytalnej, bez względu na to, kiedy pracownik ją odbył. Do okresu służby wojskowej wlicza się również czas ćwiczeń wojskowych, odbytych w rezerwie.

5. Do czasu wydania rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej o formacjach i organizacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, które działały w okresie drugiej wojny światowej, — należy zaliczyć służbę w formacjach i organizacjach, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 19 stycznia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 72) i rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 13 października 1929 r. o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 568).

6. Okoliczność, że dostanie się pracownika do niewoli nastąpiło bez jego winy, ustalają władze wojskowe i władze administracji ogólnej.

7. Jeżeli okresy, opłacane składkami ubezpieczeniowymi na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, zostały zaliczone pracownikowi umysłowemu — to w każdym, indywidualnym przypadku należy wystąpić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przekazanie składek. Podstawą do wystąpienia o przekazanie składek jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o przekazywaniu składek za pracowników umysłowych i łączeniu uprawnień emerytalnych (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 76), podstawą zaś do zaliczenia — § 4 ust. 14 przepisów emerytalnych i § 10 omawianego rozporządzenia z dnia 29 stycznia 1937 r.

8. Natomiast okresy takie pracownikowi fizycznemu — mogą być w każdym indywidualnym przypadku zaliczone przez Ministerstwo Komunikacji.

9. Przy obliczaniu należności, przewidzianej w § 4, ust. 5 przepisów emerytalnych, należy posługiwać się załączonymi dwiema tabelami, a mianowicie: tabelą A i tabelą B. Dla otrzymania należności wraz z miesięcznymi procentami składanymi za okres podlegający zaliczeniu — mnoży się kwotę miesięcznej opłaty przez współczynnik wskazany w tab. A, odpowiadający ilości miesięcy podlegających zaliczeniu. Dla otrzymania sumy należności wraz z rocznymi procentami składanymi, należy powyższy iloczyn pomnożyć przez współczynnik wskazany w tab. B, odpowiadający ilości pełnych lat, podlegających zaliczeniu do wysługi emerytalnej po okre-

się, który podlega zaliczeniu za opłatą. Przy ustaleniu należności za zaliczenie dwóch lub więcej okresów, leżących między poszczególnymi okresami, zaliczonymi do wysługi emerytalnej bez opłaty lub za opłatą — należy obliczać należność za każdy okres oddzielnie. Należność za zaliczenie należy pracownikom na ich prośbę rozłożyć na raty miesięczne. Ilość rat ustalać należy indywidualnie w zależności od wysokości kwoty, jaką pracownik ma opłacić i od wysokości jego uposażenia, z tym zastrzeżeniem, że ilość rat nie może wynosić więcej niż sześćdziesiąt. W przypadku spłacania należności w ratach — zaliczenie pełnego okresu do wysługi emerytalnej może nastąpić dopiero po całkowitym spłaceniu należności.

10. O obowiązku zgłoszenia na piśmie właściwej władzy okresów, poprzedzających służbę w P. K. P., które podlegają zaliczeniu do wysługi emerytalnej — winien być pracownik zawiadomiony pismem według załączonego wzoru (załącznik Nr 2).

11. Zawiadomienie to należy doręczać pracownikom równocześnie z pismem nominacyjnym za pisemnym potwierdzeniem odbioru, które należy dołączyć do akt osobowych pracownika.

§ 9.

do § 5.

1. Przy obliczaniu daty nieprzerwanej wysługi emerytalnej należy uwzględnić tylko te okresy, które mają wpływ na roszczenie prawa do zaopatrzenia emerytalnego i liczyć je w wymiarze rzeczywistym (pojedynczo).

2. Jeżeli pracownikowi zaliczono do wysługi emerytalnej okresy, które winny być obliczone korzystniej, np. rok jako 14 lub 18 miesięcy, albo podwójnie, albo też okresy, które mają wpływ tylko na wymiar zaopatrzenia — to należy o tym zaznaczyć w zaświadczeniu o wysłudze emerytalnej.

3. Zaświadczenie o wysłudze emerytalnej należy wydawać według wzoru, ustalonego przez Ministerstwo Komunikacji i doręczać za pisemnym potwierdzeniem odbioru, które wraz z dokumentami ustalania wysługi emerytalnej należy przechowywać w aktach osobowych pracownika.

§ 10.

do § 6.

Prawo wyboru zaopatrzeń realizuje uprawniony przez złożenie oświadczenia według załączonego wzoru (załącznik Nr 3).

§ 11.

do § 8.

1. Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia decyzji. Niedziela i święta nie wstrzymują ani rozpoczęcia ani biegu terminu.

2. Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy dzień powszedni. Termin uważa się za dotrzymany, jeżeli przed jego upływem odwołanie wysłano pocztą.

3. Wszelkie decyzje należy doręczać interesowanym za pisemnym potwierdzeniem odbioru, które należy przechowywać w aktach danej sprawy.

§ 12.

do § 10.

1. Okres okupacji, jako przeszkoda uniemożliwiająca uprawnionym dochodzenie u właściwej władzy swoich wierzytelności, przerywa bieg przedawnienia.

2. Bieg przedawnienia przerywają również inne przeszkody nie do przewyciężenia przez uprawnionych, które uniemożliwiły im zgłoszenie roszczeń w terminie.

§ 13.

do § 13.

W razie wdrożenia postępowania sądowego przeciw o sobie, która podstępnie uzyskała zaopatrzenie albo odszkodowanie lub wyższy ich wymiar od przypadającego na podstawie przepisów emerytalnych, należy natychmiast przedstawiać Ministerstwu Komunikacji właściwy wniosek o wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia albo odszkodowania.

§ 14.

do § 14.

1. Ułamki roku, wynoszące 6 miesięcy lub więcej, nie mają wpływu na roszczenia o zaopatrzenie, lecz tylko na wysokość zaopatrzenia, gdyż w myśl § 14 ust. 10 przepisów emerytalnych przy obliczaniu piętnastoletniej albo pięcioletniej wysługi emerytalnej, wymaganej do nabycia prawa do zaopatrzenia, nie uwzględnia się wspomnianych ułamków roku.

2. Podwyższenie procentu niezdolności do zarobkowania z powodu pogarszania się stanu zdrowia po rozwiązaniu stosunku służbowego nie może być podstawą roszczenia o doliczenie lat do wysługi emerytalnej na podstawie § 14 ust. 6 lub 7 przepisów emerytalnych.

3. Pracownik, zwolniony ze służby na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, który nie ukończył 60 lat, może być poddawany badaniu lekarskiemu w celu stwierdzenia stopnia niezdolności do pracy tylko raz na rok.

§ 15.

do § 16.

1. W wykazach stanu służby pracowników drużyn parowozowych, wagonów motorowych, elektrowozów, konduktorskich i manewrowych, którzy pełnią inną służbę niż przy obsłudze parowozów, wagonów motorowych, elektrowozów, pociągów lub przy przetokach — należy uczynić odpowiednią adnotację.

2. Ubiegający się o podwójne liczenie do wysługi emerytalnej służby wojskowej, służby w formacjach lub organizacjach wojskowych lub służby w P. K. P. albo innej służby cywilnej państwowej, odbytej na terenie operacyjnym, podległym dowództwu armii — powinni przedstawić właściwe dokumenty, stwierdzające dokładnie odbyłą służbę.

3. Na podstawie § 16 ust. 8 przepisów emerytalnych podlegają merytorycznemu rozpatrzeniu tylko te roszczenia, co do których właściwa władza nie wypowiedziała się już poprzednio. Jeśli więc wydana została prawomocna decyzja, to następne wystąpienia z roszczeniami mogą być podobnie rozważane jedynie na ogólnych zasadach, dotyczących wznowienia postępowania administracyjnego.

§ 16.

do § 17, 24 i 30.

1. Repatrianci, uprawnieni do pobierania świadczeń emerytalnych, którzy powracają z terenów włączonych do Z. S. R. R., nabywają prawo do tych świadczeń od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym repatriant znalazł się na terenie Państwa Polskiego.

2. Uprawnieni do pobierania świadczeń emerytalnych, którzy przybyli z niemieckich obozów koncentracyjnych lub pracy, nabywają prawo do tych świadczeń od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym teren, zamieszkiwany przez nich bezpośrednio przed uwięzieniem, został wyzwolony.

3. Uprawnionym, którym władze P. K. P. przyznały i wypłacały zaopatrzenie lub odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki przed dniem 1 września 1939 r. oraz uprawnionym po emerytach i b. pracownikach, zmarłych w okresie okupacji, przyznaje się lub wznowia wypłatę tych świadczeń w następujących terminach:

- 1) uprawnionym, zamieszkującym w momencie wyzwolenia tereny, które zostały wyzwolone w lipcu 1944 r., począwszy od dnia 1 sierpnia 1944 r.;
- 2) uprawnionym, zamieszkującym w momencie wyzwolenia tereny, które zostały wyzwolone w styczniu 1945 r., począwszy od dnia 1 lutego 1945 r.;
- 3) wszystkim innym uprawnionym, od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dany teren, zamieszkiwany przez uprawnionych w momencie wyzwolenia, został wyzwolony.

§ 17.

do § 18.

1. W celu stwierdzenia, czy emeryt odzyskał zdolność do zarobkowania, do służby kolejowej lub do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, można emerytów poddawać badaniom lekarskim tylko raz na rok.

2. Na podstawie § 18 przepisów emerytalnych nie mogą być z urzędu powoływani na służbę emeryci:

- 1) którzy w dniu 7 grudnia 1945 r. lub wcześniej osiągnęli co najmniej 55 lat i pobierają pełne zaopatrzenie emerytalne lub którzy w tym dniu albo wcześniej osiągnęli co najmniej 60 lat,
- 2) którzy po dniu 7 grudnia 1945 r. zostali zwolnieni ze służby oraz mają co najmniej 60 lat i pobierają pełne zaopatrzenie, lub którzy osiągnęli po tym dniu co najmniej 65 lat.

§ 18.

do § 19, 25 i 31

1. Państwowy charakter instytucji, przedsiębiorstwa i zakładów ocenia się według przepisów prawnych, na których podstawie dana instytucja, przedsiębiorstwo lub zakład istnieje i funkcjonuje.

2. Udział Państwa w zarządzie lub kapitale nie stanowi o państwowym charakterze danego zakładu pracy.

3. Za fundusze samorządu terytorialnego uważać należy zarówno fundusze samych organów tego samorządu (gminy, sejmiki, wydziały), jak i instytucji, przedsiębiorstw i zakładów, utrzymywanych i prowadzonych przez te organa (szpitale, szkoły, gazownie, elektrownie, rzeźnie, tramwaje, koleje i t. d.).

4. Wynagrodzenie na podstawie umowy o dzieło nie powoduje wstrzymania zaopatrzenia.

5. Przy ustalaniu kwoty 150 procent lub 75 procent zaopatrzenia, bierze się za podstawę sumę zaopatrzenia, obliczonego w myśl § 16 ust. 1 lub 2 przepisów emerytalnych. Dodatki zatem przejściowe i rodzinne nie wchodzi do sumy tego zaopatrzenia.

§ 19.

do § 20, 26 i 32

Wypłatę zaopatrzenia wstrzymuje się z końcem tego miesiąca, w którym nastąpiło wydarzenie, pociągające za sobą zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia (śmierć, utrata obywatelstwa, prawomocne skazanie na karę dodatkową utraty praw politycznych i t. d.).

§ 20.

do § 21.

1. Przy ustalaniu wysokości jednorazowej odprawy zalicza się do wysługi emerytalnej tylko te okresy, które wpływają na roszczenia do zaopatrzenia emerytalnego.

2. Zawiadomienie o wypłacie odprawy winno być doręczone za pisemnym potwierdzeniem odbioru, które należy dołączyć do akt sprawy przyznania odprawy.

3. Dodatki przejściowe i rodzinne nie stanowią integralnej części zaopatrzenia emerytalnego.

§ 21

do § 22

Na podstawie § 22 ust. 2 prawo do zaopatrzenia wdowiego nabywają wdowy po emerytach, którzy zmarli po dniu 30 września 1945 r., gdyż przepis ten nie dotyczy wdów, których mężowie zmarli przed dniem wejścia w życie tego przepisu.

§ 22.

do § 27.

Za sumę ostatnio pobieranego zaopatrzenia uważa się kwotę nie faktycznie pobieraną, ale należną w danym momencie na podstawie obowiązujących przepisów.

§ 23.

do § 28.

1. Przynależnemu nie służy prawo do zaopatrzenia sierocoego.

2. Dzieci uprawnione, uznane i zrównane winny udowodnić właściwym aktem stanu cywilnego, że zmarły pracownik (emeryt) był ich ojcem.

3. Prawo do zaopatrzenia sierocoego służy również dzieciom zrodzonym po rozwiązaniu z pracownikiem stosunku służbowego i zmarłym po wejściu w życie przepisów emerytalnych.

§ 24.

do § 33.

Sierocie, która ukończyła 18 lat, przyznaje się zaopatrzenie nawet wówczas, gdy kształci się w zakładach nie posiadających praw publicznych. Natomiast sierota, która ukończyła 24 lata, może ubiegać się o przyznanie zaopatrzenia tylko w przypadkach kształcenia się w zakładach, posiadających prawa szkół publicznych.

§ 25.

do § 34.

Sierocie, która przed ukończeniem 18 lat zawarła związek małżeński, nie służy prawo do odprawy.

§ 26.

do § 35.

1. Zonie i dzieciom pracownika, który zginął na terenie działań wojennych lub na terenie zajętych przez nieprzyjaciela, służy prawo do tymczasowego zaopatrzenia w wysokości zaopatrzenia wdowiego i sierocoego, jeśli:

- 1) pobierają uposażenie na podstawie § 23 przepisów uposażeniowych — po upływie roku od dnia ratyfikacji traktatu pokojowego;
- 2) nie pobierają uposażenia kolejowego lub wojskowego — po upływie roku od dnia zakończenia działań wojennych, t. j. od 8 maja 1946 r.

2. Prawa do zaopatrzeń żony i dzieci pracownika zaginionego, ocenia się według norm, ustalonych dla wdów i sierot po pracownikach, zmarłych w służbie czynnej.

3. Ubiegający się o tymczasowe zaopatrzenie winni, niezależnie od dokumentów, stwierdzających zaginięcie męża (ojca) przedłożyć pod rygorem odpowiedzialności za podstępne uzyskanie zaopatrzenia oświadczenie, że:

- a) niewiadomo im, że mąż (ojciec) żyje,
- b) nie pobierają z tytułu zaginięcia męża (ojca) uposażenia kolejowego lub wojskowego.

§ 27.

do § 39.

1. Prawo do dodatku rodzinnego służy emerytowi na dzieci ślubne, uprawnione, uznane i zrównane.

2. Do badania lekarskiego dzieci emeryta, które ukończyły 14 lat i są niezdolne do zarobkowania, właściwe są komisje przewidziane w §§ 20 i 21 przepisów o badaniach lekarskich na P. K. P. Nr S. I.

§ 28.

do § 40.

1. Jeżeli skazanemu sądownie na karę, pociągającą wygaśnięcie zaopatrzenia (odszkodowania), Prezydent Rzeczypospolitej w drodze łaski daruje skutki skazania, należy uważać, że akt łaski dotyczy również prawa do zaopatrzenia (odszkodowania), chyba, że akt ten stanowi inaczej.

2. Jeżeli akt darowujący skutki skazania stanowi w sposób uniemożliwiający zastosowanie § 40 ust. 2 przepisów emerytalnych, to prawo do pobierania zaopatrzenia (odszkodowania) powstaje od terminu, podanego w akcie.

§ 29.

do § 42.

1. Jednym z niezbędnych warunków, wymaganych do nabycia prawa do odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki jest zgłoszenie w terminie ustawowym (7 dni) wypadków właściwej władzy.

2. Tryb zgłoszenia nieszczęśliwego wypadku i właściwość władz w tym zakresie, regulują przepisy o doniesieniach i o przeprowadzeniu dochodzeń w sprawach wypadków i ważniejszych wydarzeń kolejowych Nr R. 3 (zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 20 grudnia 1945 r. Dz. Urz. M. K. Nr 7 z 1946 r. poz. 93).

3. Pracownicy jednostek służbowych, którym zlecono sprawy nieszczęśliwych wypadków, obowiązani są dopilnować, aby poza sporządzonym protokołem według wzoru Nr S. 17 każdy nieszczęśliwy wypadek z powodu służby (dosłownie każdy, nawet bagatelizowany przez poszkodowanego), stwierdzony z urzędu lub zgłoszony przez poszkodowanego, był zapisany do księgi wypadków.

4. Prawo do odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki przysługuje poszkodowanemu i w tych przypadkach, gdy przez rozwiązanie stosunku służbowego nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

5. Za nieszczęśliwy wypadek „z powodu służby“ uważa się każdy nieszczęśliwy wypadek, jakiemu uległ pracownik w okolicznościach pozostających w koniecznym związku z wykonywaniem przez poszkodowanego obowiązków służbowych.

6. Jeżeli pracownik uległ nieszczęśliwemu wypadkowi w drodze z domu do swego miejsca pracy względnie lokalu służbowego, udając się na służbę, lub też w drodze ze swego miejsca pracy względnie lokalu służbowego, do domu wracając ze służby — uważa się, że wypadek ten zdarzył się „z powodu służby“, o ile pracownik użył drogi jakiej zwykł był stale używać, udając się bez zboczenia z niej, na służbę lub wracając ze służby.

7. Komisje lekarskie winny określać procent niezdolności do zarobkowania oddzielnie z tytułu nieszczęśliwego wypadku z powodu służby i oddzielnie z innych tytułów (niezdolność do zarobkowania z powodu służby, bez związku ze służbą, spowodowana chorobą — kalectwem, nabytym przed — po wstąpieniu do służby, z winy — bez winy pracownika) bez łączenia w ogólny procent tej niezdolności, wynikającej z dwu lub więcej tytułów.

§ 30.

do § 44.

1. Sierota, która ukończyła 18 lat i pobiera odszkodowanie na podstawie § 33 przepisów emerytalnych, nie ma prawa do odprawy w przypadku zawarcia związku małżeńskiego.

2. Zawarcie związku małżeńskiego przez sierotę, pobierającą odszkodowanie na podstawie § 33 przepisów emerytalnych, powoduje zgaśnięcie prawa do tego odszkodowania.

§ 31.

do § 42, 43 i 44

Podstawą do obliczania odprawy jest kwota ostatnio pobieranego odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki bez dodatku przejściowego lub innych dodatków, które nie stanowią integralnej części tego odszkodowania.

§ 32.

do § 48

W razie umieszczenia emeryta w zakładzie leczniczym dla umysłowo chorych zarówno publicznym, jak i prywatnym, zaopatrzenie emerytalne i odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki ulegają wstrzymaniu.

§ 33.

do § 49.

Do kolejowej opieki lekarskiej, określonej rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 14 kwietnia 1934 r. Nr S. I. 2/11 o zakresie opieki lekarskiej i środków leczniczych dla pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. M. K. Nr 15, poz. 80) i późniejszymi zarządzeniami Ministerstwa Komunikacji — mają prawo narówni z rodziną pracownika w służbie czynnej następujące osoby:

- 1) żona (mąż) i dzieci (ślubne, uprawnione, uznane i zrównane) emeryta, na które wypłacany jest emerytowi dodatek rodzinny;
- 2) wdowy i sieroty, pobierające zaopatrzenie wdowie lub sierocie, albo odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki.

§ 34.

do § 50.

Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia służy również w przypadku, gdy emeryt dokona przesiedlenia po uprawomocnieniu się decyzji o rozwiązaniu stosunku służbowego. W tym przypadku dzień przesiedlenia może być wcześniejszy od dnia rozwiązania stosunku służbowego.

§ 35.

do § 51.

Przy obliczaniu ryczałtu na pokrycie kosztów pogrzebu, bierze się za podstawę ostatnio pobierane zaopatrzenie emerytalne bez dodatku przejściowego, dodatków rodzinnych lub innych dodatków, które nie stanowią integralnej części tego zaopatrzenia.

§ 36.

do § 52.

1. Ustalenie wysługi emerytalnej następuje na podstawie norm, przewidzianych w przepisach emerytalnych. Wydane więc poprzednie decyzje zachowują swą moc tylko w odniesieniu do pracy zawodowej.

2. Podstawą do zaliczania jakiegoś okresu do wysługi emerytalnej w pierwszym rzędzie będą dokumenty lub zapiski urzędowe, a dopiero w braku tychże dowody, dostarczone przez pracownika.

3. Za służbę w państwach zaborczych uważa się służbę w Rosji cywilną i wojskową do końca października 1917 r., a kolejową do końca grudnia 1917 r.; w Austro-Węgrzech każdą służbę do końca października 1918 r.; w Niemczech służbę cywilną i kolejową przed 10 stycznia 1920 r., a służbę wojskową w wojsku niemieckim przed dniem 27 grudnia 1918 r., z tym jednak, że jeżeli służba była pełniona na terytorium państwa niemieckiego, a więc na obszarach nie wchodzących w skład Rzeczypospolitej

Polskiej, to tylko do dnia 1 listopada 1918 r., a po tym terminie za zgodą Ministra Komunikacji (§ 52 ust. 7 przepisów emerytalnych);

4. Niemiecką służbę cywilną na części obszaru plebiscytowego Górnego Śląska, przyznanej Rzeczypospolitej Polskiej na mocy decyzji Rady Ambasadorów z dnia 20 października 1921 r., a przyjętej przez Rząd Polski uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 października 1921 r., podaną do wiadomości oświadczeniem rządowym z dnia 23 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 369), liczy się do 20 października 1921 r. Natomiast funkcjonariuszom państwowym, którzy przy obejmowaniu Górnego Śląska przez Władze Polskie byli zatrudnieni na obszarze plebiscytowym i pozostawali na swych stanowiskach służbowych, a następnie zostali bezpośrednio przyjęci do polskiej służby państwowej, czas służby zaborczej liczy się do daty przejścia władzy w miejscu urzędowania przez Państwo Polskie najdłuższą jednak do dnia 20 lipca 1922 r.

5. Służbę zaborczą rosyjską, pełnioną przed 1 stycznia 1918 r. oblicza się według kalendarza gregoriańskiego (nowego stylu). W razie wątpliwości co do daty domniemywa się, że we wszystkich dokumentach, dotyczących służby w Rosji przed 1 stycznia 1918 r., daty były oznaczane według kalendarza juliańskiego (starego stylu). Daty te więc należy zastąpić datami, obliczonymi według kalendarza gregoriańskiego (nowego stylu) przez przesunięcie ich naprzód o 13 dni, a jeżeli chodzi o służbę pełnioną przed 1 marca 1900 r. o 12 dni naprzód.

6. O obowiązku zgłoszenia przez pracowników, którzy byli etatowymi w dniu 1 października 1945 r., swoich lat służby pracy i studiów, winny dyrekcje okręgowe kolej państwowych poinformować zainteresowanych drogą obwieszczeń, przesłanych poszczególnym jednostkom służbowym. W obwieszczeniu należy podać termin zgłoszenia, sposób zgłoszenia, do kogo należy zgłosić i adresować zgłoszenie, oraz skutki niezgłoszenia.

§ 37.

do § 55.

1. Dla emerytów, z którymi rozwiązano stosunek służbowy przed dniem 1 października 1945 r., przy doliczaniu 10 lat za utratę zdolności do zarobkowania wymagana jest co najmniej 15-letnia wysługa emerytalna.

2. Służbę manewrowych, ustawiaczy i starszych ustawiaczy liczy się w sposób korzystniejszy od dnia 1 października 1945 r.

§ 38.

do § 58.

Do czasu wydania oddzielnego rozporządzenia Rady Ministrów o zaliczalności do wysługi emerytalnej okresu od dnia 1 września 1939 r. do dnia ponownego wstąpienia (powołania) lub przyjęcia pracownika na służbę w PKP, okres ten nie podlega zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

§ 39.

do §§ 4 i 59.

1. Nowe ustalenie wysługi emerytalnej w związku z przerechowaniem zaopatrzenia nie może nikogo pozbawić prawa do zaopatrzenia, ani zmniejszyć kwoty świadczenia.

2. Obniżenie wysługi emerytalnej nie może również spowodować odliczenia od wysługi emerytalnej 10 lat z tytułu niezdolności do zarobkowania.

3. Odszkodowanie za nieszcześliwe wypadki przerechowuje się według norm, przewidzianych w §§ 42, 43, 44 przepisów emerytalnych.

4. W przypadkach, w których nie można ustalić jaką emeryt posiadał ostatnio grupę uposażenia lub kategorię płacy, należy przyjąć do ustalenia wysokości świadczenia najniższą grupę uposażenia, przywiązaną do zajmowanego ostatnio stanowiska w służbie czynnej, a gdy ich stanowiska nie można ustalić, to najniższą grupę uposażenia, przewidzianą w przepisach uposażeniowych.

§ 40.

do § 60.

Badanie weryfikacyjne można przeprowadzać dopiero po powołaniu do życia Komisji, przewidzianych w § 84 przepisów pragmatycznych.

§ 41.

Do niniejszego zarządzenia załącza się następujące tabele i wzory:

- 1) 2 tabele (A i B) współczynników dla obliczania należności za zaliczenie;
- 2) wzór zawiadomienia o obowiązku zgłoszenia;
- 3) wzór oświadczenia o wyborze zaopatrzenia;
- 4) wzór orzeczenia o wymiarze zaopatrzenia i odszkodowania dla b. pracownika;
- 5) wzór orzeczenia o wymiarze zaopatrzenia i odszkodowania dla wdowy i sieroty po byłym pracowniku lub emerycie.

Pers 3/01/46.

SPROSTOWANIE

W Dzienniku Urzędowym M. K. Nr 11 poz. 169 z d. 15 października 1946 r. na stronie 215 omyłkowo zamieszczone brzmienie tytułu „Dział Ruchu Kołowego“ prostuje się na „Dział Ruchu Kolejowego“.

T A B E L A A.

Załącznik 1.

Po mies.	Współczynnik	Po mies.	Współczynnik	Po mies.	Współczynnik	Po mies.	Współczynnik	Po mies.	Współczynnik
1	1,00000	37	40,53238	73	87,84000	109	144,45220	145	212,19886
2	2,00500	38	41,73504	74	89,27920	110	146,17446	146	214,25984
3	3,01502	39	42,94370	75	90,72558	111	147,90532	147	216,33112
4	4,03008	40	44,15840	76	92,17920	112	149,64484	148	218,41276
5	5,05022	41	45,37918	77	93,64008	113	151,39306	149	220,50482
6	6,07546	42	46,60606	78	95,10828	114	153,15002	150	222,60734
7	7,10582	43	47,83908	79	96,58382	115	154,91576	151	224,72036
8	8,14134	44	49,07826	80	98,06672	116	156,69032	152	226,84396
9	9,18204	45	50,32364	81	99,55704	117	158,47376	153	228,97816
10	10,22794	46	51,57524	82	101,05482	118	160,26612	154	231,12304
11	11,27906	47	52,83310	83	102,56008	119	162,06744	155	233,27864
12	12,33544	48	54,09726	84	104,07288	120	163,87776	156	235,44502
13	13,39710	49	55,36774	85	105,59324	121	165,69714	157	237,62224
14	14,46408	50	56,64456	86	107,12120	122	167,52562	158	239,81034
15	15,53640	51	57,92778	87	108,65680	123	169,36324	159	242,00938
16	16,61408	52	59,21740	88	110,20008	124	171,21004	160	244,21942
17	17,69714	53	60,51348	89	111,75108	125	173,06608	161	246,44050
18	18,78562	54	61,81604	90	113,30982	126	174,93140	162	248,67270
19	19,87954	55	63,12512	91	114,87636	127	176,80604	163	250,91606
20	20,97892	56	64,44074	92	116,45074	128	178,69006	164	253,17064
21	22,08380	57	65,76294	93	118,03298	129	180,58350	165	255,43648
22	23,19420	58	67,09174	94	119,62314	130	182,48640	166	257,71366
23	24,31016	59	68,42718	95	121,22124	131	184,39882	167	260,00222
24	25,43170	60	69,76930	96	122,82734	132	186,32080	168	262,30222
25	26,55884	61	71,11814	97	124,44146	133	188,25240	169	264,61372
26	27,69162	62	72,47372	98	126,06366	134	190,19366	170	266,93678
27	28,83006	63	73,83608	99	127,69396	135	192,14462	171	269,27146
28	29,97420	64	75,20526	100	129,33242	136	194,10534	172	271,61780
29	31,12406	65	76,58128	101	130,97908	137	196,07586	173	273,97588
30	32,27968	66	77,96418	102	132,63396	138	198,05622	174	276,34574
31	33,44106	67	79,35400	103	134,29712	139	200,04650	175	278,72746
32	34,60826	68	80,75076	104	135,96860	140	202,04672	176	281,12108
33	35,78130	69	82,15450	105	137,64844	141	204,05694	177	283,52668
34	36,96020	70	83,56526	106	139,33668	142	206,07722	178	285,94430
35	38,14500	71	84,98308	107	141,03336	143	208,10760	179	288,37402
36	39,33572	72	86,40798	108	142,73852	144	210,14812	180	290,81588

T A B E L A B.

Po latach	Współczynnik	Po latach	Współczynnik	Po latach	Współczynnik	Po latach	Współczynnik	Po latach	Współczynnik
1	1,0600000	6	1,41851911	11	1,89829856	16	2,54035168	21	3,39966360
2	1,12360000	7	1,50363026	12	2,01219647	17	2,69277279	22	3,60353742
3	1,19101600	8	1,59384807	13	2,13292826	18	2,85433915	23	3,81974966
4	1,26247636	9	1,68947896	14	2,26090396	19	3,02559950	24	4,04893464
5	1,33822558	10	1,79084770	15	2,39655819	20	3,2073547	25	4,29187072

Załącznik 2

DYREKCJA OKRĘGOWA
KOLEI PAŃSTWOWYCH

.....dn.....

w.....

Nr.....

Do

Określenie sprawy:
wysługa emerytalna

Ob. ....

W związku z mianowaniem Obywatel... etatowym pracownikiem przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ podaję Ob. do wiadomości, że w myśl § 4 ust. 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr38, poz. 231) do wysługi emerytalnej zalicza się tylko te okresy służby, pracy i studiów, przed wstąpieniem na służbę na P. K. P., które zostaną przez Ob. zgłoszone w ciągu dwóch lat od dnia mianowania t. j. do końca.

Zgłoszenie winno być skierowane na piśmie w drodze służbowej do Biura Personalnego Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych.

Nie zgłoszenie w powyżej oznaczonym terminie, powoduje utratę prawa do zaliczenia tych okresów do wysługi emerytalnej.

NACZELNIK BIURA PERSONALNEGO

Załącznik 3

O ś w i a d c z e n i e

Celem korzystania z zaopatrzenia, należnego mi na podstawie.....

zrzekam się prawa korzystania z zaopatrzenia, należnego mi na podstawie.....

.....dnia.....

(podpis)

w .....

Do

Nr P4

Akta emerytalne Nr .....

Obywatel .....

Przez rozwiązanie z Obywatel^{em} orzeczeniem Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w ..... z dnia ..... Nr ..... stosunku służbowego z dniem ..... z powodu ..... i posiadanie przez Ob. .... lat wysługi emerytalnej — nabył Ob. na podstawie § 14 ust. .... rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1945 o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. Nr 38, poz. 231) prawo do zaopatrzenia emerytalnego. Wobec powyższego począwszy od dnia ..... przyznaję Ob. zaopatrzenie emerytalne, obliczone od ostatniego uposażenia zasadniczego i niżej podanej wysługi emerytalnej.

Dla ustalenia wysokości wysługi emerytalnej przyjęto następujące okresy

1. służba na P. K. P. liczona pojedynczo	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
2. służba na P. K. P. liczona 1 rok jako 14 miesięcy	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
3. służba na P. K. P. liczona: 1 rok jako 18 miesięcy	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
4. służba wojskowa	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
5. służba w formacji wojskowej	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
6. służba w organizacji wojskowej	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
7. okres opłacony składkami na podat. przep. o powsz. ubezpiecz. społecznym	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
8. służba państwowa w	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
9. praca zawodowa	od	do	lat	mies.	dni .....
10. służba zaborcza	a) od	do	lat	mies.	dni .....
	b) od	do	lat	mies.	dni .....
11.	od	do	lat	mies.	dni .....
12.	od	do	lat	mies.	dni .....
			razem lat	mies.	dni .....

a zatem na podstawie § 16 ust. 3 wynosi w zaokrągleniu ..... lat.

Dla ustalenia wysokości zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwy ..... wypadek ..... z dnia ..... który Ob. uległ z powodu służby — przyjęto następujące obliczenie

Uposażenie zasadnicze według grupy ..... szczebl .....
 w kwocie ..... zł. pomnożone przez ..... % niezdolności do zarobko-
 wania, stwierdzonej przez Kolejową ..... Komisję Lekarską dnia .....
 co daje odszkodowanie w kwocie .....
 zł miesięcznie.

Ponadto będzie Ob. wypłacony po 100 zł. miesięcznie dodatek rodzinny na
 żonę ..... zaślubioną w dniu .....
 i dzieci a) ..... ur. .... do końca .....
 b) ..... ur. .... do końca .....
 c) ..... ur. .... do końca .....
 d) ..... ur. .... do końca .....

oraz dodatek przejściowy w kwocie ..... zł. .... wypłacany w tej wyso-
 kości na podstawie przepisów §§ 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 wrze-
 snia 1945 o dodatku przejściowym do zaopatrzeń emerytalnych i odszkodowań za
 nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“
 (Dz. U. R. P. Nr. 433, poz. 242) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Rady Mi-
 nistrów z dnia 1 sierpnia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 251), dozwalającym po-
 bieranie wszystkich świadczeń i dodatku przejściowego w łącznej kwocie, któraby
 nie przekraczała kwoty uposażenia zasadniczego z dodatkami rodzinnymi, należ-
 nymi pracownikowi w służbie czynnej, który posiada tę samą grupę uposażenia, od
 której zostało Ob. wymierzone zaopatrzenie.

Wobec powyższego wypłacać się będzie Ob. każdego miesiąca z góry za pośrednic-
 twem ..... tytułem:

a) zaopatrzenia emerytalnego	zł
b) odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki	zł
c) dodatku rodzinnego	zł
d) dodatku przejściowego	zł
razem	zł

Równocześnie nadmienia się, że przypadki, które powodują wstrzymanie lub
 wygaśnięcie zaopatrzenia, odszkodowania albo dodatku rodzinnego, obowiązany jest
 Ob. pod odpowiedzialność sądowo - karną zgłosić niezwłocznie do Dyrekcji Okrę-
 gowej Kolei Państwowych wypłacającej Ob. wymienione wyżej świadczenia. Przy-
 padki te są następujące: utrata obywatelstwa, skazanie wyrokiem sądowym na karę
 dodatkową utraty praw publicznych wypadł poza granice Rzeczypospolitej Polskiej
 na okres dłuższy niż 6 miesięcy, pobieranie uposażenia (wynagrodzenia) z funduszy
 państwowych, samorządu terytorialnego lub gospodarczego, instytucji powszechnego
 ubezpieczenia społecznego, pobieranie zaopatrzenia na podstawie powszechnego ubez-
 pieczenia społecznego lub z funduszy państwowych, śmierć członka rodziny

Od powyższej decyzji służy Ob. prawo wniesienia odwołania do Ministerstwa
 Komunikacji za pośrednictwem wspomnianej wyżej Dyrekcji w ciągu 14 dni, licząc
 od dnia następującego po dniu otrzymania niniejszego pisma.

....., dnia ..... 194.....r.

Naczelnik Biura Prezydialnego

Klerownik Działu Zaopatrzeń

Sporządził niniejsze
 i kartotekę emer.....
 Sprawdził.....

U w a g a: Przy załatwieniu konkretnej sprawy nieodpowiednie skreślić. Czystopis sporządzić na maszynie, przepisując tylko treść dotyczącą danej sprawy.

Kanc. B. Pers.

1. .... sporządzi czystopis
2. .... wyśle czystopis
za pisemnym potwierdzeniem odbioru
3. .... odłoży do akt emer.
po zwrocie z B. Finans.

ODRĘCZNIE

Biuru Finansowemu

D. O. K. P. ....

w miejscu

do użytku służbowego i natychmiastowego zwrotu niniejszego.

....., dn. .... 194... r.

Kierownik Działu Zaopatrzeń

ODRĘCZNIE

Biuru Personalnemu

D. O. K. P. ....

w miejscu

po wykorzystaniu niniejsze zwracam.

....., dn. .... 194... r.

Kierownik Działu Likwidacji

Arkusz likwidacyjny

założył.....

Sprawdził.....

w .....

Nr. P. 4.

Akta emerytalne Nr. ....

Do

Obywatelki .....

Na podstawie §§ 22 i 28 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1946 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 231) nabyła Obywatelka prawo do zaopatrzenia wdowiego, a niżej wymienione sieroty ..... prawo do zaopatrzeń sierocych, ponieważ zmarły mąż Ob. w dniu śmierci t. j. .... miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Wobec powyższego poczynszy od dnia ..... przyznaje Ob. zaopatrzenie wdowie, a sierotom

- a) ..... ur. .... do końca .....
- b) ..... ur. .... do końca .....
- c) ..... ur. .... do końca .....
- d) ..... ur. .... do końca .....

zaopatrzenia sieroce, obliczone od ostatniego uposażenia zasadniczego zmarłego męża Ob. i niżej podanej wysługi emerytalnej:

Dla ustalenia wysokości według emerytalnej przyjęto następujące okresy:

- 1. służba na P. K. P.   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- liczona pojedynczo   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 2. służba na P.K.P. liczona a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 1 rok jako 14 miesięcy   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 3. służba na P.K.P. liczona a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 1 rok jako 18 miesięcy   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 4. służba wojskowa   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 5. służba w formacji   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- wojskowej   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 6. służba w organizacji   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- wojskowej   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 7. okres opłacony składka-   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- mi na podst. przepisów   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- o powsz. ubez. społ.   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 8. służba państwowa   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- w .....   b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 9. praca zawodowa   od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 10. służba zaborcza   a) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- b) od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 11. ....   od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....
- 12. ....   od ..... do ..... lat   mies. .... dni .....

razem lat ..... mies. .... dni .....

a zatem na podstawie § 16 ust. 3 wynosi w zaokrągleniu ..... lat.

Dla ustalenia wysokości wysługi zaopatrzenia wdowiego i zaopatrzeń sierocych, przyjęto następujące obliczenie

Uposażenie zasadnicze według grupy ..... szczebel ..... w kwocie ..... zł pomnożone przez ..... %, odpowiadający ilości lat wysługi emerytalnej, daje zaopatrzenie emerytalne w kwocie ..... zł., które z kolei pomnożone przez 50% daje zaopatrzenie wdowie dla Ob. w kwocie ..... zł., a to znów pomnożone przez 25% daje zaopatrzenie sierocie w kwocie ..... zł., a ponieważ kwota zaopatrzeń sierocych dla wszystkich sierot nie może przekraczać kwoty zaopatrzenia ..... zmniejsza się poszczególne zaopatrzenia sieroce do kwoty, ... zł. z tym jednak, że w miarę jak poszczególne sieroty będą tracić prawo do pobierania zaopatrzeń sierocych, to zaopatrzenia dla sierot uprawnionych zostaną podwyższone odpowiednio i równomiernie aż do normalnej wysokości.

Ponadto niezależnie od zaopatrzeń, przynaję za śmierć męża Ob., która nastąpiła skutkiem nieszczęśliwego wypadku jakim uległ mąż Ob. w dniu ..... z powodu służby — odszkodowanie dla Ob. w kwocie ..... i dla wyżej wymienionych sierot: ..... miesięcznie po ..... zł.

Przy obliczeniu wysokości odszkodowania przyjęto uposażenie zasadnicze od wyżej wymienionej grupy uposażenia w kwocie ..... zł. pomnożone przez 30%, co daje odszkodowanie dla Ob., a w stosunku do sierot: podana wyżej kwota uposażenia zasadniczego pomnożona przez 10% daje odszkodowanie dla każdej sieroty w kwocie ..... zł., które wobec ograniczenia, że łączna suma odszkodowań sierocych nie może przekraczać 70% uposażenia zasadniczego ojca, zmniejsza się na kwotę ..... zł., z tym jednak, że w miarę jak poszczególne sieroty będą tracić prawo do pobierania odszkodowania, to odszkodowanie dla sierot uprawnionych zostaną podwyższone i równomiernie aż do normalnej wysokości.

Do wyżej cytowanych świadczeń będzie, winien być na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 1945 o dodatku przejściowym do zaopatrzeń emerytalnych i odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U.R.P. Nr 43, poz. 242) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 251) wypłacany dodatek przejściowy dla Ob. w kwocie ..... zł. miesięcznie, a dla sierot po ..... zł. miesięcznie.

Z uwagi jednak na przepis § 2 tego rozporządzenia pozwalający pobieranie wszystkich świadczeń i dodatków przejściowych w łącznej kwocie, któraby nie przekraczała kwoty uposażenia zasadniczego z dodatkami rodzinnymi należnej pracownikowi w służbie czynnej, który posiada tę samą grupę uposażenia, od której zostało Ob. i sierotom wymierzone świadczenia — wskazany wyżej dodatek przejściowy będzie Ob. i sierotom wypłacany w łącznej kwocie ..... zł.

Wobec powyższego wypłacać się będzie Ob. każdego miesiąca z góry za pośrednictwem ..... tytułem:

a) zaopatrzenia wdowiego	..... zł
b) zaopatrzeń sierocych	..... zł
c) odszkodowania za nieszczęśliwy wypadek dla Ob.	..... zł
d) odszkodowań za nieszczęśliwy wypadek dla sierot	..... zł
e) dodatku przejściowego	..... zł
razem	..... zł

Równocześnie nadmienia się, że przypadki, które powodują wstrzymanie lub wygaśnięcie zaopatrzenia lub odszkodowania, obowiązana jest Ob. pod odpowiedzialnością sądowo-karną zgłosić niezwłocznie do Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, wypłacającej Ob. wymienione wyżej świadczenia. Przypadki te są następujące: utrata obywatelstwa, skazanie wyrokiem sądowym na karę dodatkową utraty praw publicznych, wyjazd poza granice Rzeczypospolitej Polskiej na okres dłuższy niż 6 miesięcy, pobieranie uposażenia (wynagrodzenia) z funduszków państwowych, samorządu terytorialnego lub gospodarczego, instytucji powszechnego

ubezpieczenia społecznego, pobieranie zaopatrzenia na podstawie powszechnego ubezpieczenia społecznego, zamążpójście i śmierć sieroty.

Od powyższej decyzji służy Ob. prawo wniesienia do Ministerstwa Komunikacji za pośrednictwem wspomnianej wyżej Dyrekcji w ciągu 14 dni, licząc od dnia następującego po dniu otrzymania niniejszego pisma.

....., dnia ..... 194..... r.

Naczelnik Biura Personalnego

Kierownik Działu Zaopatrzeń

Sporządził niniejsze
kartotekę emerytalną .....

Sprawdził .....

U w a g a : Przy załatwieniu konkretnej sprawy nieodpowiednie skreślić. Czystopis sporządzić na maszynie, przepisując tylko treść dotyczącą danej sprawy.

Kanc. B. Pers.

1. .... sporządzi czystopis
2. .... wyśle czystopis
za pisemnym potwierdzeniem odbioru
3. .... odłoży do akt emer.
po zwrocie z B. Finans.

ODRĘCZNIE

Biuru Finansowemu

D. O. K. P. ....

w miejscu

do użytku służbowego i natychmiastowego zwrotu

....., dnia ..... 194..... r.

Kierownik Działu Zaopatrzeń

Biuro Personalnemu

D. O. K. P. ....

w miejscu

po wykorzystaniu niniejsze zwracam

....., dnia ..... 194..... r.

Kierownik Działu Likwidacji

Arkusze likwidacyjny

założył .....

Sprawdził .....

Adres Redakcji Dz. U. i Administracji Wydawnictw M. K., Warszawa, ul. Chałubińskiego 4.

Warunki prenumeraty: kwartalnie 40 zł.

Administracja Wydawnictw przyjmuje prenumeratę, którą można również wpłacać do PKO. konto czekowe w Warszawie Nr I-658. Pojedyncze egzemplarze w cenie 10 zł są do nabycia w Administracji Wydawnictw i w Składnicach Taryfowych poszczególnych DOKP. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów należy wnosić do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego kolejnego numeru.

Wydawnictwo Ministerstwa Komunikacji.

